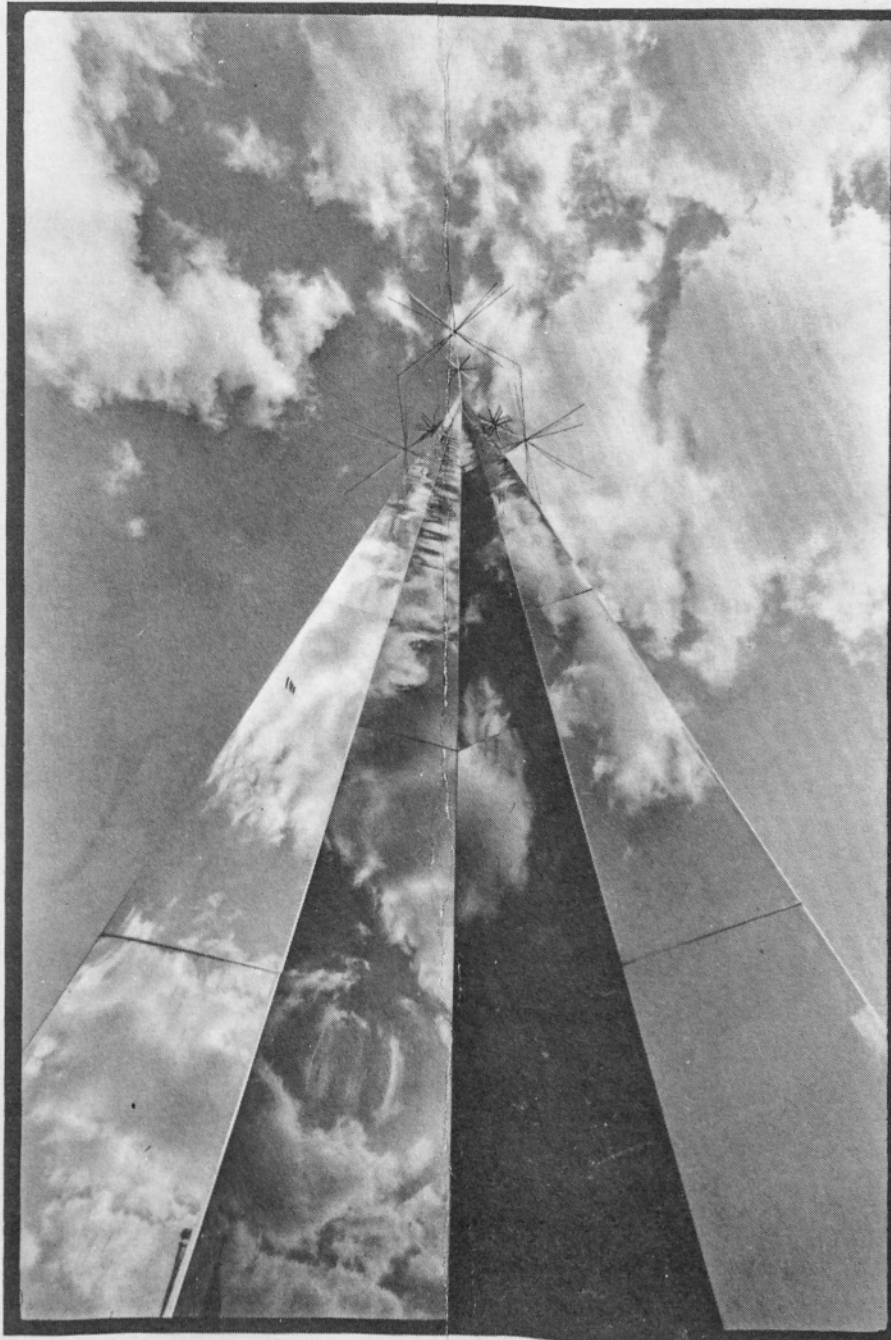

MEDICINA

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS ŽURNALAS

Nr. 1 (77) 1991

MEDICINA ILGS Žurnalas

Journal of World and American Lithuanian Medical Association
Nr. 1 (77) 1991

Redaktorius

Vaclovas Šaulys, M.D.

Redakcinė kolegija:

Kazys Ambrozaitis, M.D.

Milda Budrys, M.D.

F.V. Kaunas, M.D.

Kazimieras Rimkus, M.D.

Korespondentai:

Dr. J. Kriaučiūnas — Putnam, Con.

Dr. A. Pavilaniš — Montreal, Kanada

Dr. G. Skrinskas — Toronto, Kanada

Redakcinės kolegijos nariai, tvarko atskirus žurnalo skyrius

Techninis redagavimas:

Teresė Bogutienė

Kalba ir korektūra rūpinasi:

Irena Skuodienė

Spaudos darbai atlikti:

M. Morkūno spaustuvė, Čikagoje

Straipsniai, korespondencijos, nuotraukos siunčiamos redakcijos adresu. Rankraščiai taisomi ar trumpinami redakcijos nuožiūra. Žurnalas išeina du kartus per metus. Prenumerata U.S. \$10.00 metams. Atsiskaitoma per draugijas, arba tiesiog MEDICINOS adresu. Adresų pakeitimus prašome iš anksto pranešti administracijai.

MEDICINA

Redakcija: c/o V. Šaulys

2639 W. 86 St.

Chicago, IL 60652

Tel.: (312) 776-7337

Administracija:

Sofija Blažys

3038 W. 59th St.

Chicago, IL 60629

(312) 776-6667 (darbo)

ir Irena Makštutis

6849 Highland

Palos Heights, IL 60463

(708) 448-8374

TURINYS

<i>Lenktynės su laiku</i>	1
<i>ILG Sąjungos suvažiavimas</i>	2
<i>Vaikų reanimacijos pažanga, A.J. Šaulytė, MD</i>	3
<i>Branemarko dantų įsodinimo sistema,</i> <i>A S. Vaitiekaitis, DDS</i>	6
<i>Laparoskopinė chirurgija, paruošė V. Šaulys, MD</i>	8
<i>Dr. Jonas Šliūpas — rezistentas,</i> <i>K. Ambrozaitis, MD</i>	11
<i>Laisvėjanti Lietuva, paruošė K. Rimkus, MD</i>	13
<i>Lietuvių Medicinos Muziejus, M. Budrienė, MD</i>	16
<i>Išsivijos Lietuvių gydytojų veikla</i>	17
<i>New York' o LGD veikla</i>	23
<i>Žinios iš Ohio LGD</i>	25
<i>Kvebeko LGD veikla</i>	26
<i>"Balto Chalato" simbolika, R.Sidrys, MD</i>	27
<i>GAJA, V.S.</i>	29
<i>Fraternitas Lituanica, V. Tauras, MD</i>	30
<i>Mūsų mirusieji, paruošė K. Rimkus, MD</i>	31
<i>Kronika, paruošė K. Rimkus, MD</i>	35
<i>Mikštūra, paruošė Redakcija</i>	40

Viršelių iliustracijos Kun. A. Kezio (Žiūr. 2-ame psl.)

Sekančiam numeriui medžiagą siūsti iki spalio 15 d.

LENKTYNĖSE SU LAIKU

Šie metai yra ypatingai turtingi įvykiais ir sukaktimis. Penkiasdešimt metų nuo išvežimų Sibiran, nuo Lietuvos didžiojo sukilimo ir Laikinosios vyriausybės paskelbimo ir kt. Kaip ir kituose gyvenimo įvykiuose, juose dalyvavo ir daugelis gydytojų, kurie aktyviai reiškėsi ir kai kurie atidavė gyvybes už laisvę. Rainių miškelio aukos ir visa eilė gydytojų, žuvusių okupacijų metais, lieka įrašyti laisvės kovų istorijos puslapiuose. Visa tai mus budina ir kviečia daugiau aukotis Lietuvos šviesesnei ateičiai.

Atydžiai sekėme sausio 13 dienos įvykius Lietuvoje. Tų įvykių aukos turėjo stipriai sukresti ir mus išseivijoje. Ar laiko išblaškyti, nuotolių atskirti ir kasdienybės užliūliuoti pakankamai suaktyvėjome? Lietuvos gydytojai, teikdami pagalbą šimtams sužeistųjų, parodė didelį pasiaukojimą ir sumanumą. Dėl vaistų trūkumo ir kitų medicinos priemonių, šaukėsi laisvojo pasaulio pagalbos. Išseivijos LGS tą šauksmą pastiprino. Mėginome organizuoti specialų fondą, ieškoti draugų tarp savų kraštų gydytojų, kontaktuoti atitinkamas firmas ir įstaigas, siūlėms konsultuoti ir koordinuoti vaistų telkime. Išveivija puikiai reagavo. Tuo pačiu buvo įrodymas, kad išseivijoje profesinės organizacijos dar labai naudingos ir reikalingos. Dėka keletos lietuvių organizacijų ir kai kurių pavienių gydytojų pastangų, Lietuvą pasiekė milijoninės vertės vaistų, medicininių priemonių ir instrumentų siuntos. Sunku dabar išryškinti, kuri iš organizacijų daugiausiai pasidarbavo, tačiau visos jos užgirtinos — organizacijos ir pavieniai asmenys, kurie šį Lietuvos šauksmą išgirdo.

Organizuojant ir telkiant pagalbą Lietuvai, pavieniai asmenys yra daug mažiau pajėgūs. Prieš daugelį metų išseivijos gydytojai noriai būrėsi į draugijas, kurios teikė savisaugos jausmą ir įjungė juos į bendrus darbus. Amerikos lietuvių gydytojų draugijos stipriai veikė 30 metų ir ilgiau. Šiuo metu, kada labiausiai reikalinga organizuota visuomenė, lietuvių gydytojų veikla sumenko, daugelis draugijų jau nerodo gyvybės ženklų. Tuo tarpu Lietuvoje, nors ir labai blogose sąlygose, organizacijos stiprėja, yra didelis noras per jas greitai laiku pasivyti medicinos pažangą, nuo kurios sovietinė valdžia penkis dešimtmečius buvo uždariusi duris ir langus.

Šiais metais įvyks ir Išseivijos LGS suvažiavimas. Svarstyтина, kaip suruošti medicinos pasitobulinimo kursus Lietuvoje, nes iškvietimas kolegų į JAV ir Kanadą pasirodė nepraktiškas. Reikia pasiūlyti planus specialistų paruošimui Lietuvoje. Organizuoti privačias specialybių klinikas, vykstant į jas savanoriškai padirbėti keletą mėnesių, parūpinti instrumentų, diagnostinių aparatų ir t.t. Naujausios technikos priemonės nebūtinai įvestinos Lietuvoje. Reiktų pasitikėti lietuvių gydytojo išradingumu, kurie pritaikys komplikuoatą instrumentaciją ir metodus pagal vietos sąlygas, apie kurias ir čia dar mažai žinoma. Tai būtų tinkama medžiaga diskusijoms šių metų suvažiavime (Darbo Dienos savaitgalyje Čikagoje-Lemonte) ir atskirų draugijų susirinkimuose. Laikas griau-na, laikas keičia, laikas gamina naujas jėgas ...

K. A.

Viršelis: Algimanto Kezio fotografija — "Ad Astra", R. Lippold skulptūra. National Air & Space Museum, Washington, DC, 1987

Nugarinis viršelis: Algimanto Kezio fotografija — Stairs in the Capitol. Washington, DC, 1987.

ALGIMANTAS KEZYS. *Mums gerai pažįstamas fotografijos menininkas. Išleidęs keliolika fotografijos rinkinių-monografijų, plakatų, atviručių, kalendorių. Jo darbų turi daugelis meno galerijų, meno muziejų, bibliotekų JAV, Lietuvoje ir kituose kraštuose. Jo darbų rinkinius galima pamatyti jo galerijoje (226 W. Superior St., Chicago, IL 60610) ir jo studijoje (4317 So. Wisconsin Ave., Stickney, IL 60402). Savo kūriniais dalyvavęs daugelyje savų ir bendrų meno kūrinių parodose. A.Kezys — laureatas 1991 m. JAV LB Kultūros tarybos paskirtos dailės premijos.*

Pradedant su šiuo numeriu, "Medicinos" žurnalo paruošimas spaudai pervedamas į kompiuterinę sistemą. Tekstas renkamas ir laužomas vartojant Macintosh kompiuterį kartu su lazeriniu spausdinimo ir naujausiom teksto apdorojimo ir maketavimo programom. Apipavidalinimo ir laužymo darbus atlieka Teresė Bogutienė, Kovas Desktop Publishing, Cicero, IL.

IŠEIVIJOS (PASAULIO) LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

1991 m. rugpiūčio 30 d. — rugsėjo 1 d., Darbo Dienos savaitgalyje, įvyks visuotinas išeivijos lietuvių gydytojų suvažiavimas Pasaulio Lietuvių centre, Lemont, IL.

Suvažiavimo pradžia penktadienį, rugpiūčio 30 d. 6 val. vakare, Jaunimo centre, Čikagoje.

Ten bus padėtas vainikas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Po to, pabendravimas Lietuvių Medicinos muziejaus patalpose, JC.

Šeštadienis, rugpiūčio 31 d. Pasaulio Lietuvių centre, Lemont, IL:

Registracija prasidės 9 val ryto

Suvažiavimo atstovų darbo posėdis 10 iki 12 val. ryto

Iškilmingas suvažiavimo atidarymas 1 val. p.p.

Visuomeninė prof. Aleksandro Štromo paskaita

"Dabartinė Lietuvos politinė padėtis ir ateities perspektyvos" - 2 val. p.p.

Pažinčių atnaujinimas, kokteiliai 6 val. p. p.

Iškilmingas pokylis su šokiais 7 val. vakare.

Programoje: *Violeta Rakauskaitė-Štromienė.*

Sekmadienis, rugsėjo 1 d.: Pamaldos Pasaulio Lietuvių centre, Lemont, IL 11 val. ryto.

Pusryčiai 12 val.

Mokslinė programa 1 val. p.p.

Detali medicinos paskaitų programa bus skelbiama vėliau

Išeivijos (Pasaulio) LGS valdyba.

Atvykusiems lėktuvais į O'Hare ar Midway, galima apsisoti **Stouffer Oakbrook** viešbutyje, 2200 Spring Rd., Oakbrook, IL. Tel (708) 573-2800. Nakčiai 69 dol., 1 ar 2 asmenims; arba

Alsip Holiday Inn, 5000W. 127th St. Alsip, IL. Tel. (708) 371-7300. Nakčiai 60 dol. 1 ar 2 asmenims. **Holiday Inn**, paskambinus, atvažiuos pasiimti iš aerodromų. Kelionės iš abiejų viešbučių iki Lemonto PLC, vidutiniškai, 10-15 min.

Redakcijos pastabos

Redakcija dėkoja kolegoms prisidėjusiems prie žurnalo straipsniais, korespondencijomis, nuotraukomis. Norėtume, kad būtų daugiau bendradarbių. Pastebimai mažėja klinikinių straipsnių, korespondencijų.

VAIKŲ REANIMACIJOS PAŽANGA

A. J. Šaulytė MD

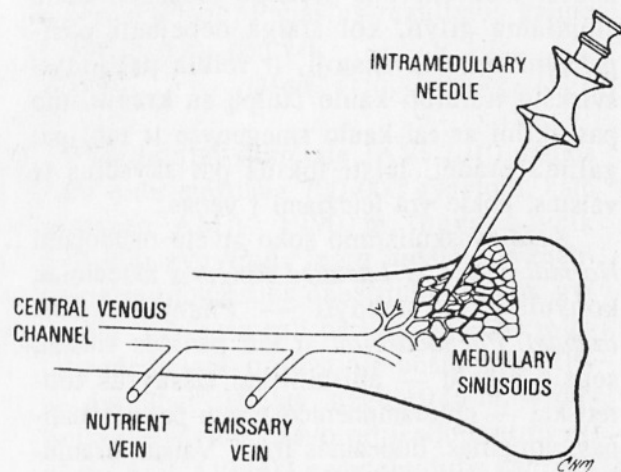
(Paskaita 1991 m. LAMA žiemos seminare Steamboat, Colorado)

Augusta J. Šaulytė MD nuo 1984 buvo *Assistant Professor, Department of Pediatrics, University of Chicago Medical Center, Čikagoje*; nuo 1986—1990 ten pat ir *Pediatric Emergency Room* direktorė. Nuo rugsėjo 1990, *attending Physician, Emergency Dept. Children's Hosp. of Northern California, Oakland, CA.*

Vaikų reanimacija buvo susidomėta tikrai per paskutinius 20 metų, po to kai jau buvo išdirbti ir tvirtai nustatyti suaugusiųjų reanimacijos principai. Vaikų reanimacija skiriasi nuo suaugusiųjų keliais atžvilgiais. Pirmiausia, vaikai, kuriems reikia reanimacijos technologijos, beveik visuomet buvo pergyvenę kvėpavimo krizę, buvo nustoję keletą minučių kvėpuoti. Tai iššaukė šoką, kaip pradinį įvykį. Pas suaugusius pradinis įvykis dažniausiai pasireiškia su staigia širdies aritmija ar širdies plakimo sustojimu ir tik kiek vėliau sustoja kvėpavimas. Tad ir nesistebėtina, kad vaikai, ištikti visiško "cardiorespiratory arrest", yra daug rečiau atgaivinami, negu suaugusieji (10% vs 20%). Kai vaiko širdis

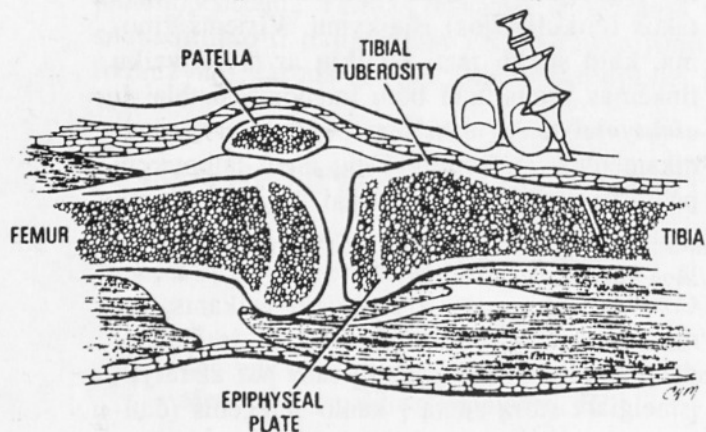
sustoja plakusi, jis yra, palyginti, ilgą laiką buvęs be deguonies (hipoksiškas) ir tuomet yra jau nebeatgaivinamas. Trečia, be kvėpavimo sugrąžinimo, reikia rūpintis ir kraujo apytakos (cirkuliacijos) išlaikymu. Visiems žinoma, kaip sunku rasti kūdikių ar mažų vaikų tinkamas venas, kad būtų įmanoma skubiai ir efektyviai leisti reikalingus skiedinius ir medikamentus. Paskutinių kelių metų laikotarpiu pediatrijos srities specialistai "atgaivino" jau senai žinomą, bet ilgai neprigijusią technologiją, pagrįstą fiziologijos ir anatomijos dėsniais. *Cardiorespiratory arrest* atveju vaikams, kai nėra jaučiamas pulsas (t. y. vyrauja šokas), dabar siūloma cirkuliaciją tuoj pat atstatyti, įsmeigiant storą adatą į kaulo smegenis (čiulpus), o ne gaišti kritiškai brangaus laiko, ieškant tinkamos periferinės venos. Žinome iš anatomijos, kad kaulų smegenys gausiai anastomozuojasi su periferine kraujo apytaka per centrinius veninius kanalus ir emisarines venas (1 pav.). Kad ir storą adatą įsmeigti į kaulą yra gana saugu, nes nerizikuojame sužeisti jo-

Skematinė diagrama vaizduojanti venų nutekėjimą iš ilgųjų kaulų čiulpų. Intrakaulinė adata įsmeigta į venų sinusoidus. (pav. 1)

kių gyvybinių organų. Dažniausiai panaudojamos vietos: proksimalinė *tibia*, distalinė šlaunikaulio (*femur*) dalis, *medial malleolus* ir *iliac crest*. Vyresniems kaip 3 metai, kai kaulai pastorėja, tinkamiausia vieta lieka *medial malleolus*, nes ir nutukusio kūdikio, ir suaugusio, yra gerai apčiuopiama.

Vaiko prieinamiausias kaulas yra *proximal tibia*, maždaug 2 — 3 cm. žemiau kelies, kur

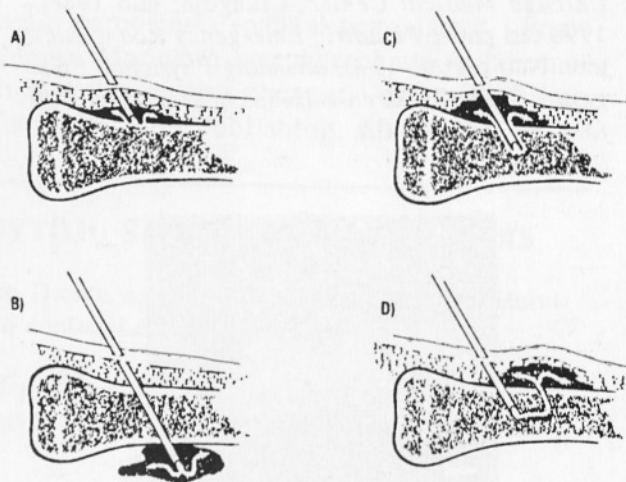
Išilginis kojos kaulų piūvis virš ir žemiau kelio sąnario. Adata žemiau kelio sąnario. (pav. 2)

yra plokščiausia kaulo dalis. Vaikams naudojamos adatos 16 arba 18G. Adatos smaigalį reikia nukreipti nuo *epiphysis*, t.y. į kojų pėdas; tada stipriais gręžimo judesiais adata stumiama gilyn, kol staiga nebejauti pasipriešinimo. Čia sustoji, ir reikia pabandyti švirktu išsiurbti kaulo čiulpą su krauju, tuo patikrini ar esi kaulo smegenyse ir tuoj pat galima pradėti leisti tokius pat skysčius ir vaistus, kokie yra leidžiami į venas.

Kardiovaskuliarinio šoko atveju naudojami *Normal saline* ar *Lactated Ringer's* skiediniai; konvulsijoms stabdyti — *Phenytoin*, *Diazepam*, *Phenobarbital* ar kiti panašūs vaistai; sepsio atveju — antibiotikai (išskyrus teoretiskai — chloramphenicol), taip pat adrenalinai, atropinas, lidocainas ir t.t. Vaistai kraujyje pasklinda tokiu pat greičiu, lyg būtų leidžiami į veną, tik tie, kurie lengviau tirpsta riebaluose (*fat soluble*), kraujyje atsiranda keletą minučių vėliau, kadangi kaulų čiulpuose

yra daug riebalų. Intrakaulinės punkcijos metodu skysčius, panaudojant spaudimą, galima leisti labai greitai — iki 50 cm³/min., kaip kraujo infuzijos atvejais.

Išmeigiant adatą gali atsitikti ir komplikacijų (žr. 3 pav.). Dažniausiai pasitaikanti komplikacija, kai adata perduria kaulą kiaurai, ypač, kai neapskaičiuoji kaulo storumo ar neįvertini kaulo kietumo. Osteomielitas šiais

Galimos komplikacijos: A. subperiostinė hematoma; B. Perduriamas kaulas; C. Kaulė padaryta per didelė adatai skylė — skystis lengviau išteka iš kaulo čiulpų; D. Per sužaloto kaulo plyšius skysčiai lengvai nuteka į minkštuosius audinius.

laikais beveik niekad neišsivystė, o 1940 m. pasitaikydavo maždaug 0.6%, ypač kada adatų sterilizacijai naudodavo skystį ir infuzijoms naudodavo cukraus skiedinius (*hyperosmolarity*). Teoretiskai yra galima komplikacija, jeigu adata nukreipiama į kaulo augimo centrus — *epiphyses*, tikėtum, kad galima sužaloti kaulų vystymosi centrus ir pakenkti kaulų ilgį augimui dar nesubrendusiam pacientui. Tyrinėjant gyvulių kaulų augimo centrus, pavyzdžiui, paršiukų kaulų augimui nepakenkė, tuo būdu sužalojus kaulų augimo centrus. Be to, teoretiskai yra galimas riebalų embolas, bet nėra tokių komplikacijų aprašyta. Tačiau kaulo čiulpų embolų buvo rasta plaučiuose, smegenyse ir kituose organuose ir tokie atvejai yra aprašyti literatūroje. Kai skysčiai per klaidą patenka į minkštuosius audinius, kartais

išsivysto celiulitas, fascijitas — kada adata nepastebimai perduria kaulą.

Intrakaulinę infuziją paruošti ir atlikti nėra sudėtinga. Institucijų, kurios tą metodą naudoja, duomenys įrodė, kad ir tie, kurie to metodo nėra naudoję, bet supranta principus, pirmu pamėginimu sėkmingai įstato intrakaulinę adatą 80% atvejų; su patyrimu — nuošimtis pakyla iki 97%. Šis metodas ypatingai tinka greitajai pagalbai. Tais atvejais, kai nėra nei gydytojo, nei gailėstingosios sesers, netgi greitosios pagalbos mašinos vairuotojas ar gaisrininkas gali nesunkiai išmokti tą procedūrą atlikti. Automobilio avarijoje, kur sunkiai sužeistieji gali nukraujuoti, ar smarkiai apdegusiems sunku ar net visai neįmanoma rasti venų, ypač judančioje greitosios pagalbos mašinoje ar helikopteryje — tokiose aplinkybėse intrakaulinės infuzijos procedūra įmanoma ir labai naudinga.

Dabar oficialiuose *Advanced Cardiac Life Support* ir *Pediatric Advanced Life Support* kursuose rekomenduojama *cardiorespiratory arrest* atvejais vaikams (jaunesniems kaip 3 metai) tuoj pat naudoti intrakaulinį metodą reanimacijoje. Vyresniems galima sugaišti iki 5 minučių, galima naudoti tradicinį periferinį arba centrinį intraveninį metodą. Bet jeigu iš pirmo bandymo nepasiseka, reikia naudoti intrakaulinį metodą.

Medicinoje kartais senesnių laikų technologija vėl sugižta, kad ir po kelių generacijų .

Summary:

In recent years intraosseous infusion has been rediscovered as the most timely route of vascular access that can be established for the optimal management of life threatening emergencies in pediatrics. This technique is based on the concept that the bone marrow communicates with the central circulation via a system of emissary vessels. Fluids or drugs can thus be infused through a sturdy, large bore needle placed usually in the bone marrow of the proximal tibia, distal femur, or medial malleolus just as if they were being infused into a central venous line. The technique is successful over 80% of the time after the first attempt, even with inexperienced operators, and/or under suboptimal conditions (such as

the back of moving ambulance). Complications are few — occurring less than 1% of the time — and are usually local (infusions into the periosteal tissue instead of the bone marrow itself). There are very few absolute contraindications to the procedure (such as fracture of the extremity in which the needle is being inserted). Thus because of the speed, effectiveness, ease of placement, intraosseous infusions are the ideal method of establishing vascular access in the life-death situations of pediatrics — possibly even while other traditional methods of line placement are being attempted.

Šaltiniai:

Fiser DH, Intraosseous Infusions. Review Article, *NEJM* 322(22): 1579-1581, 5/90.

Spivey WH, Intraosseous Infusions. *Jl Peds*, 11(5): 639-643, 11/87.

Orlowski JP et al. Comparison Study of Intraosseous Infusions of Emergency Drugs. *Am Jl Dis Child*, 144-117, 1/90.

Įvertinimas naujo preparato diabetui gydyti. Daug žadantis neurologinėms ir kitoms diabeto destruktivinėms apraiškoms gydyti vaistas *aminoguanidine* buvo bandomas kliniškai ir rezultatus paskelbė dr. R. Bucalos, Rockefeller'io universiteto biochemikas. Aminoguanidinu gydant diabetinį ligonį sumažinami kraujo indų pakitimai ir neišsivysto hipertensija — neišsivysto atherosklerozė. Panašius rezultatus gauna ir kiti tyrimų centrai.

Med. Trib. Jan. 24, 1991

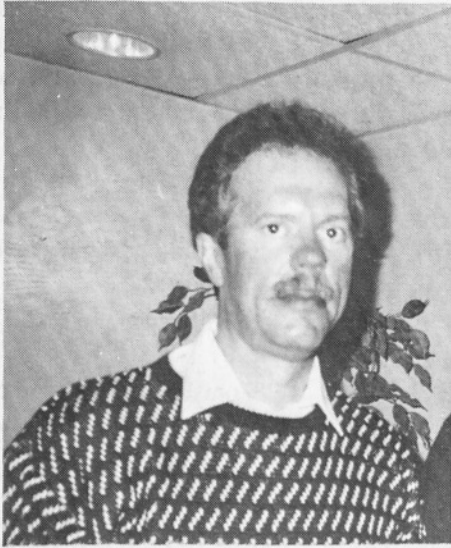
Gydytojai skaičiais JAV. 2010 metais JAV turės maždaug 700 000 gydytojų, kaip pramato AMA. 1990 m. buvo beveik 590 000 gydytojų. Jeigu medicinos technologija progresuos dabartiniu greičiu, gydytojų paklausa gali būti dar didesnė. Moterų medicinos profesijoje būsią apie 30% — dvigubai daugiau, negu 1986 m. Vidutiniškai gydytojas savo profesijoje dirbs 40 metų. Apie 110 000 gydytojų dirbs kaip administratoriai, mokytojai—instruktoriai ir tyrinėtojai.

Med. Trib. Jan. 24, 1991

BRANEMARKO DANTŲ ĮSODINIMO (INPLANT) SISTEMA

Dr. Arūnas S. Vaitiekaitis

(Paskaita, skaityta 1991 m. LAMA žiemos seminare)

Dr. Arūnas S. Vaitiekaitis studijavo *Wayne State* universitete chemiją, ir 1969 m. gavo BS iš chemijos. DDS gavo iš Mičigano universiteto 1973 m. Internu buvo 1973-74 m. *Rush Presbyterian St Lukes* ligoninėje, Čikagoje. Burnos ir žandikaulių chirurgijos rezidentūrą atliko 1975-78 m. *Cincinnati* medicinos centre. Diplomotas *Oral and Maxillofacial* chirurgijai. Klinikinis instruktorius burnos chirurgijoje Mičigano universiteto odontologijos mokykloje 1974-75 m. ir *Detroito* universiteto odontologijos mokykloje 1979 metais. Paskaitininkas (Lecturer) *Raymond Walters Technical College, Cincinnati* 1976-1977. Paskelbti straipsniai *J of Oral and Maxillofac Surg* ir "Medicina" žurnale. Dirba savo specialybėje, privačioje praktikoje *Port Huron, MI*.

1952 metais prof. Branemarkas Švedijoje tyrinėjo gyvulių kaulų smegenis (čiulpus). Jis atsargiai išgręždavo skylę triušio fibuloje ir įsodindavo iš titaniu padarytą mažą mikroskopą. Kai užbaigęs bandymą, norėjo vėl panaudoti tą mikroskopą, rado, kad kaulas prie jo buvo taip tvirtai priaugęs, kad buvo sunku jį atskirti nuo metalo. Toks reiškinys prieš-

taravo tų dienų mokslinei teorijai. Prof. Branemarkas šį struktūrinį ir funkcinį metalo ryšį su gyvu kaulu ir jų stebėtinais stiprų susijungimą pavadino **kaulo integracija** (*osseointegration*) (1). Vėliau jis darė daugiau kaulų integracijos bandymų ir, pagaliau, 1965 m. tyrimų rezultatus pritaikė iš titaniu padarydamas dantų šaknis ir jas įsodino į bedančius žandikaulius. Padarytos šaknys taip tvirtai su žandikauliu suaugo, kad prie jų buvo įmanoma pritaisyti dantų protezus. Nuolatos protezus stebint, rasta, kad dauguma jų gana gerai funkcionavo 20 metų. Šis sėkmingas prarastų natūralių dantų pakeitimas su integraciniais įsodinimais yra žymus pagerinimas klinikiniam dantų gydyme, nes daug žmonių, negali nešioti dantų protezinių plokštelių. Dabar yra skelbiama ir platinama daug įvairių dantų šaknų pavidalo įsodinimo sistemų ir metodų, nes jos nėra *Federal Drug Administration (FDA)* griežtai reguliuojamos. Sunku jas įvertinti; tik laikas parodys, kurios bus efektingos. Dauguma vėlesnių metodų yra pagrįsti Branemarko sistema, kuri yra vienintelė pilnai pripažinta *American Dental Association*.

Dabartinė technika buvo standartizuota 1970 metais. Nuo to laiko iki 1985 m. buvo padaryti 1755 įsodinimai į viršutinį (*maxillar*) žandikaulį ir 2144 į apatinį (*mandibular*) žandikaulį. Iš įsodinimų, kurie gerai išsilaikė nuo 5 iki 15 metų: viršutiniame žandikaulyje buvo — 73%, o apatiniame — 90%. Prie įsodintų dantų pritaisyti tiltai (protezai) viršutiniame žandikauliui išsilaikė 90%, o apatiniame žandikauliui — 100%. Dabartiniu metu jau daugiau kaip 100 000 pacientų turi Branemarko metodu įsodintus dantis.

Keletas dantų įsodinimo indikacijų: Jei liežuvis patrauktas į burnos užpakalį, neprikabinti dantų protezai nesilaiko; jei nesimetriška žandikaulio forma, po kaulo sužalojimo ar apsigimimo; dėl darbo reikalavimų;

emocinis netoleravimas dantų protezų; dėl stipraus ir nepalijaujamo žiaukės reflekso ar nuolatinio "pykinimo" (nausea) suketo paprastų dantų plokštelių.

Kontraindikacijos yra: alkoholizmas ir vaistų–narkotikų piktnaudojimas, psichinės problemos, nereali estetinė viltis ir nepakankama žandikaulių kokybė ir kiekybė. Paciento žandikaulis turi būti bent 4 milimetrų platumo ir bent 7 milimetrų aukštumo (gilumo), kad būtų įmanoma panaudoti mažiausią titaniūm šaknies įsodinimą.

Chirurginė procedūra susideda iš dviejų operacijų, kurias galima atlikti dantų gydymo kabinete, naudojant vietinę anesteziją su intraveniniais raminančiais vaistais (kaip barbituratais ar trunkviliantais). Pirmos operacijos metu žandikaulyje atsargiai išgręžiamos skylės, į kurias įsukami įsodinimai. Gręžimas atliekamas labai tiksliai. Visos gręžimo procedūros metu naudojama vandeniu irigacija, kad neperkaistų kaulas. Jei kaulas gręžimo metu įkaista virš 47°C, gyjant susidaro fibrozė tarp metalo ir kaulo, nevyksta integracijos procesas ir reikia įsodinimą išimti (2) — titaniūm šaknis neprigyja.

Po 3–4 mėnesių gyjimo, kurio metu pacientas naudoja seną protezą, daroma antra operacija: atidengiami įsodinimai ir ant jų užmaunami ir pritvirtinami "kalnėliai", prie kurių dantistas vėliau pritaisto dantų protezus. Protezas gali būti karūnelė ant vieno danties, ilgas tiltas arba dantų plokštelė.

Tokie titaniūm įsodinimai gana sėkmingai naudojami ir kitose veido vietose, pavyzdžiui, po radikalių veido vėžio operacijų tais pačiais metodais pritvirtinama protezinė ausis ar nosis. (3).

Summary:

In 1952 prof. Branemark was performing bone marrow research by implanting titanium microscopes in rabbit fibula. He found that the titanium had bonded to the bone. He named this direct structural and functional connection between ordered, living bone and the surface of a load carrying implant osseointegration. In 1965 he started using root form implants in edentulous mandibles to which dental prostheses were attached. The success rate

has been over 90% and over 100 000 patients have been treated with Branemark implants. The implants may be used to replace individual teeth, anchor dentures and fixed bridges as well as anchors for prosthetic ears and noses.

Šaltiniai:

1. Branemark / Zarb / Alfrektsson: *Tissue Integrated Prostheses*. Chicago, Quinessence Publishing Co. 1985, pg. 11.
2. Erikson RA, Adell R: Temperature during drilling for placement of implants using the osseointegration technique. *J Oral Maxillofac Surg*. 44:4, 1986.
3. Parel SM, Branemark PI, Tjellstrom A: Osseointegration in maxillofacial prosthetics. Part II: Extraoral applications. *J Prosthet Dent* 55:600, 1986.

Romėnai pirmieji aprašė asbesto kenksmingumą

Medicinos literatūroje daug rašoma apie asbesto kenksmingumą sveikatai. Pasirodo, kad tą jau ir romėnai žinojo. Anais laikais vergai ir nusikaltėliai dirbdavo Šiaurinės Italijos kasyklose, kur buvo *chrysotilo*, baltojo asbesto. Plautus rašė, kad ta vieta panaši į peklą: "*Nulla adaequest accheruns atque in lapacidinis*" (*Captivi v: 999*). Plinius siūlė saugoti kvėpavimo takus nuo asbesto: "*Faciem laxis vesicis inlingint ne in respirando pernicilem pulverem trahunt*" (Jie laisvai užsiriša veidą, kad išvengtų įkvėpavimui kenksmingų dulkių). (*Nat. Hist XXIII; 60:122*)

Romėnai savo raštuose paliko ir daugiau žinių, kurios tinka ir šių dienų sveikatos apsaugai. Kai jų vergai ruošdavo valgius pokyliams, jiems buvo įsakytas: "*Oportet ministros manus lavare nequam latrinam relinquent*" (Laisvai išvertus, reikštų: "Dirbantieji privalo nusiplauti rankas prieš apleisdami išvietę.")

Lancet 1990; 336:445

LAPAROSKOPINĖ CHIRURGIJA

Paruošė V. Šaulys, MD

Laparoskopinė chirurgija prasidėjo su diagnostinėmis ir mažosios chirurgijos laparoskopinėmis procedūromis. Technologijai besivystant, buvo pradėtos didesnės ortopedikos ir ginekologijos operacijos ir tik vėliau tas metodas pradėtas naudoti bendrojoje chirurgijoje. Prieš porą metų laparoskopinė chirurgija buvo mėginta Europoje, bet čia ji nesusilaukė didelio populiarumo. Tuo tarpu pietinėse JAV valstijose keletas universitetų ir privačių ligoninių, paskatintos laparoskopinių instrumentų industrijos, gana dažnai tą metodą panaudojo tulžies pūslės operacijoms. Praeitais metais medikų žurnaluose buvo aprašyti keli šimtai tulžies pūslės operacijų, padarytų laparoskopijos metodais. Dabar jau daromos net nefrektomijos, pleurektomijos ir kitokios sudėtingesnės operacijos. Toms operacijoms gali būti naudojama elektro kauterizacija ar lazerio spinduliai.

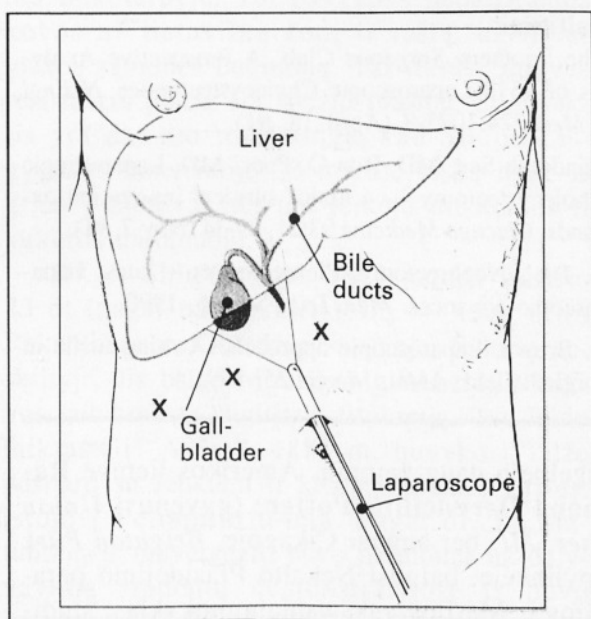
1990 metais pietinio JAV krašto chirurgų klubas (*The Southern Surgeons Club*) pravedė statistinę studiją, kurioje išnagrinėjo 1518 ligonių istorijų, kurių tulžies pūslės susirgimai buvo gydomi laparoskopinės cholecistektomijos metodu (LC). Studijos tikslas — nustatyti operacijos "pavojingumą" (saugumą), palyginus su laparatomija, klasikine tulžies pūslės pašalinimo operacija. 758 operacijos (49,9%) buvo padarytos akademinėse (medicinos mokyklų) ligoninėse ir 760 (50,1%) — privačiose ligoninėse. Operacijos buvo atliktos 20 ligoninių ir operacijose dalyvavo 59 chirurgai. 72 atvejais (4,7%) LC operacijos buvo užbaigtos klasikiniu (konvencionali) cholecistektomijos metodu. Operacijos metu metodo pakeitimo dažniausia priežastis buvo — nesugebėjimas atpažinti anatominių pakitimų, ypač esant tulžies pūslei uždegimo stadijoje.

Laparoskopinis metodas geriausiai tinka, kai tulžies pūslė dar neturi ūminio uždegimo sukeltų pakitimų, kaip supūliavimas, nėra didelių suaugimų nuo anksčiau turėtų operacijų ir panašiai. Po laparoskopinių tulžies pūslės

operacijų būta 82 komplikacijos 78 (5,1%) ligoniams. Tuo tarpu klasikiniuose—įprastiniuose operacijose komplikacijų išrinka vidutiniškai nuo 6 iki 21%. Dažniausia LC komplikacija buvo paviršutinė infekcija, kur operacijos metu buvo įstatomas umbilikalinis trokaras. Tuo metodu operuojant, septyniais atvejais buvo sužalotas ar net perpiautas bendrasis tulžies latakas (*Common bile duct*) — tas sudarė 0,5% komplikacijų; 4 iš 7 sužalojimų buvo paprasti tulžies latakų įpiovimai (lacerations). Tokių sužalojimų atitaisymui reikėjo atidaryti pilvo ertmę ir sužbaigti tulžies operaciją konservatyviu būdu. Pradedantieji naudoti LC metodą, tulžies latakus sužalodavo kur kas dažniau: pradedantiems, sužeidimų buvo 2,2%, lyginant su 0,1% — operuojant, įgavus daugiau patyrimo. Komplikacijų dažnumas nepriklauso nuo to, ar buvo naudota elektrokauterizacija, ar lazerio spinduliai. Komplikacijų atžvilgiu nebuvo skirtumo operacijose, darytose akademinėse ar privačiose ligoninėse. Po LC operacijų ligoniai buvo gydomi ligoninėse vidutiniškai 1,2 dienas (nuo 6 valandų iki 30 dienų). Operavus laparotomijos (klasikiniu) metodu, ligoniai po operacijų paprastai gydomi 5 — 10 dienų ligoninėje, o visiškai pasveiksta vidutiniškai po šešių savaičių. Operuotų ligonių amžiaus vidurkis buvo 47 metai (nuo 8 iki 98 metų); 74,9% pacientų buvo moterys. 96,2% ligonių turėjo tulžies p. akmenis. 16 ligonių turėjo geltą (*icterus*) ir 27 — pankreatito (kasos uždegimo) ženklų. Beveik 99% ligonių prieš operaciją buvo padarytas ultragarsinis tyrimas ir 63 ligoniams — endoskopinė cholangiograma.

Procedūra. Bambos (*umbilicus*) srityje padaromas maždaug vieno cm. piūvis ir įvedamas laparoskopas. Pilvo ertmė išplečiama anglies dvideginio (CO₂) dujomis ir apžiūrimi dubens ir pilvo ertmės organai, ypač kreipiant dėmesį ar nėra suaugimų ar kitokių vidaus organų nenormalumų. Jeigu daug suaugimų, ypač tulžies pūslės srityje, dažnai atsisakoma

laparoskopinio metodo, operacija daroma klasikiniu būdu). Nesant nenormalumų, ligonis pakreipiamas į kairę, kad geriau būtų matomi organai dešiniajame kvadrante. Tada dar padaromi 3 maži piūviai ir įstatomos 10 ir 5 mm kanulės, per kurias įvedami retraktoriai, o vidurinis piūvis naudojamas kitiems operacijos instrumentams. (Paveikslas 1) Išprepa-

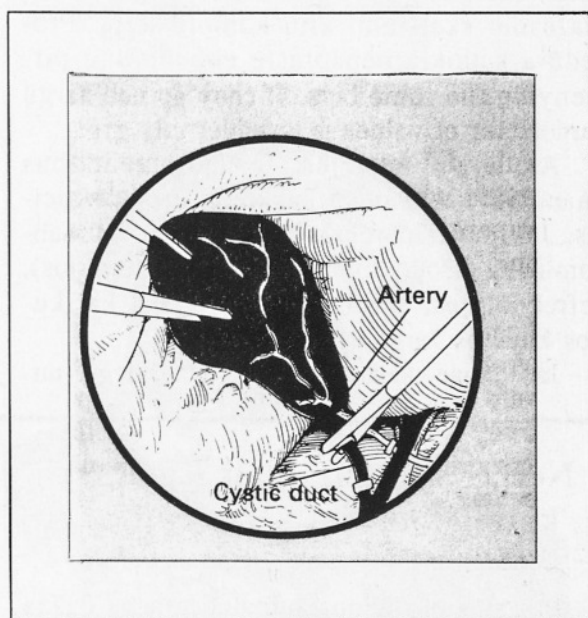

Laparoskopas įvestas į pilvo ertmę, kiti maži piūviai pažymėti X. (pav. 1)

ruojamas tulžies pūslės latakas. Jeigu reikalinga, daroma cholangiograma. Arterija ir tulžies pūslės latakas perrišami arba užspaudžiami dviem metaliniais segtukais (sąvaržėlėm), tada išpreparuojama tulžies pūslė nuo kepenų, naudojant kauterizaciją ar lazerį. Atpalaidavus tulžies pūslę, ji ištraukiama per viršutinį piūvį. Jei akmenys dideli, kartais reikia juos sutraiškyti, kad būtų įmanoma juos ištraukti per tą piūvį. Po operacijos pašalinamos CO₂ dujos ir piūviai užsiuvami. LC operacija vidutiniškai užtrunka 90 minučių.

Ligonį parinkimas laparoskopinei cholecistektomijai (LC). Kontraindikacijos: akmenys bendrajame tulžies kanale (*Common duct stones*); ligonis jau turįs ar turėjęs geltligę; tulžies pūslės operacija surišta su galima bendro tulžies latakų eksploracija ir cholangiopancreatografija ar papilotomija. LC

netinka ligoniai, anksčiau turėję viršutinės pilvo ertmės operacijas, kaip skrandžio ar žarnų operacijas, dėl suaugimų (*adhesions*). Paminėtina kontraindikacija — ligoniai su kraujo krešėjimo sutrikimais ir bendru peritonitu. Reliatyvios kontraindikacijos — ūminiai tulžies pūslės uždegimai ir labai nutukę ligoniai (*morbid obesity*).

Skematiškai taip atrodo tulžies pūslė, tulžies latakai ir arterijos. (pav. 2)

Teigiami privalumai. Maži pooperaciniai skausmai, retas ar labai neryškus pooperacinis pykinimo jausmas (*nausea*). Po operacijų retai naudojami vaistai dėl skausmų. Ligonis gali apieisti ligoninę tą pačią dieną ar po 24 valandų. Ligonis po operacijų negauna incizinių hernijų. Labai retos žarnų funkcinės komplikacijos. Retai pasitaiko plaučių embolų komplikacijų. Operaciniai randai maži, trumpas gyjimo periodas — pilnas darbingumas sugrįžta po keletos dienų.

(JAV per metus padaroma beveik 500 000 tulžies pūslės operacijų, kurių 95% galėtų būti daromos laparoskopiniu metodu, valstybė sutaupyta maždaug 1 800 000 ligoninės dienų — tai būtų dramatinis ekonominis laimėjimas!). Lazerį naudojant, operacinės išlaidos didesnės, bet įgudę chirurgai lygiai sėkmingai tas operacijas atlieka su elektrokauterizacija. Tulžies akmenligės gydymas litotripsija ar

įvairiais tirpalais atkristų, nes tos priemonės ilgai užtrunka, yra sudėtingesnės, duoda daugiau komplikacijų ir yra išlaidingos.

Išvada. LC vertinama teigiamai lyginant su tradicine tulžies pūslės operacija, kaip matyti iš palyginamai mažo mirtingumo, negausaus komplikacijų skaičiaus ir trumpos hospitalizacijos. Kiek dažniau sužalojami tulžies takai, bet LC procedūros atsveria su kur kas mažesniu skaičiumi kitų komplikacijų. Procedūra suteikia nepaprastų ekonominių pirmenybių. Viena LC problemų yra chirurgų paruošimas naują techniką apvaldyti.

Ateityje pagerėjus technologijai, bus įmanoma atlikti daug sudėtingesnes operacijas. Jau dabar daromos vagatomijos, intraabdominaliai išoperuojamos išvaržos (hernijos), nefrektomijos, apendektomijos ir net kai kurios kitokios žarnų operacijos.

Jau dabar sveikatos apsaugos strategai nu-

mato daug pasikeitimų ateinančiame dešimtmetyje: laparoskopija daug klasikinių chirurginių procedūrų bus atliekama be ligonių hospitalizacijos, ambulatorijose, gydytojų kabinetuose — bus nebereikalinga tūkstančiai lovų ligoninėse. Turės įtakos ir chirurgijos praktikai. Chirurgai visuomet buvo "išrinktoji" gydytojų profesija.

Šaltiniai:

The Southern Surgeons Club. A Prospective Analysis of 1518 Laparoscopic Cholecystectomies. *N Engl J Med* 324:1073-8 (April 18, 91).

Randolph See, MD, Rita O. Pucci MD. Laparoscopic Cholecystectomy — a major surgical innovation expands. *Chicago Medicine* 93:21, 29-34 (Nov 7, 91).

B. Dial. Nephrectomy, Pleurectomy — latest Laparoscopic advances. *Med Trib*, Sept 6, 1990.

E. Brown. Laparoscopic approaches cutting niche in surgical field. *AMN*, March 25, 1991.

Netikėta mirtis gali išgelbėti keletą sunkiai sergančių ...

Pas mus medicinos žurnaluose labai dažna straipsnių organų persodinimo temomis. Kas met persodinama tūkstančiai inkstų, keliolika šimtų širdžių ir šimtai kepenų ir kitų organų. Daugumos operacijų rezultatai geri, ir kasmet gerėja, nes tobulėja organų prezervacija ir operacinė technika, surandama vis geresnių vaistų ligonių apginti nuo persodinto organo atmetimo reakcijos. Chirurgai galėtų padaryti daugiau persodinimo operacijų, jei būtų pakankamai donarų. JAV inkstų persodinimo laukia apie 18000 žmonių. Laukiančiųjų sąrašas kas mėnesį padidėja beveik vienu tūkstančiu. Iš jų beveik 200, belaukdami inksto persodinimo, numiršta. Daugiau kaip 600 inkstų transplantų padaroma kas mėnesį. Norint sumažinti laukiančiųjų skaičių, reiktų kas mėnesį daugiau nei 100 donarų. Panaši problema ir su kitų organų persodinimais. AMA ir kitos privačios organizacijos bando praplėsti bendrą informaciją tarp žmonių, ligoninių ir gydytojų. Tikimasi, kad tai bent kiek padidins donarų skaičių.

Lietuviškoje spaudoje buvo aprašytas atvejis, kai vienos jaunos moters, mirusios dėl kraujo išsiliejimo smegenyse, sveikieji organai

išgelbėjo daug žmonių. Amerikos lietuvė **Ramona Derenciūtė-Potter**, (gyvenusi *Union Pier, MI*, bet augusi Čikagoje, *Brighton Park* apylinkėje, baigusi Nekalto Prasadėjimo parapijos ir Marijos aukštesniąją mokyklą, studijavo *Illinois Chicago* universitete verslo mokslus. Gamtos ir sporto mėgėja), netikėtai mirus (nesulaukė nė 34 metų amžiaus), organai atiteko šešioms sunkiai sergantiems ligoniams. (Ramonos kepenys persodinti moteriškai, gyvenančiai Čikagos pietiniam priemiestyje, sirgusiai sunkia cryptogenic cirrhosis. Ligonė pasveiko. Kasa (pancreas) persodinta 36 metų vyriškiui iš New York'o, sirgusiam idiopatinium *diabetes mellitus*. Ligonis pamažu sveiksta. Širdis buvo persodinta 43 m. moteriškai, bet ligonė dėl komplikacijų mirė. Trijų dukterų motina iš Minesotos, sirgusi *emphysema*, gavo jos plaučius. Kairysis inkstas teko 23 m. merginai iš Čikagos apylinkės, kuri dėl inkstų hipoplazijos jau beveik 9 metus naudojo dializę. Inkstas gerai prigijo su pilna funkcija. Dešinysis persodintas 46 m. vyrui iš *N. Carolina's*, kuriam buvo reikalinga inkstų dializė nuo 1977 m. Inkstas gerai prigijo ir gerai veikia. Kojų kaulai padėti į "kaulų banką", kurie bus panaudoti ligoniams su kaulų defektais.

AMN/ April 22/29, 91 ir Draugas 3/ 91

Dr. JONAS ŠLIŪPAS — REZISTENTAS

Dr. Jono Šliūpo 130 gimtadienį minint

Dr. Jonas Šliūpas yra vienas iš ryškiausių kovotojų už lietuvių visame Lietuvos atgimimo laikotarpyje. Tai pavyzdys nepailstamos kovos už lietuvišką žodį ir raštą, už lietuviškos sąmonės budinimą. Tai tikras, aktyvus rezistentas plačia šia žodžio prasme. Ši sukaktis yra dar tuo reikšminga, kad Šliūpas, išgyvenęs Amerikoje 33 metus, viską metė ir grįžo į Lietuvą, nes ten reikėjo medicinos ir kultūros darbuotojų.

Dr. J. Šliūpas gimė 1861 metais vasario 23 d. (pagal naują kalendorių — kovo 6 d.) Rakandžiuose, Gruzdžių valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Jis baigė Mintaujos gimnaziją, Maskvos universitete studijavo filologiją. Ten leido laikraštėlį „Aušra“. 1882 m. nuvyko į Tilžę pasitarti su Jankumi ir kitais veikėjais. Grįžęs, įstojo į Petrapilio u-tetą. Pagal dr. B. Matulionį, iš universiteto buvo pašalintas už dalyvavimą studentų demonstracijose ir buvo įtrauktas į „nepatikimųjų“ sąrašą, todėl nebegalėjo patekti į joki Rusijos universitetą. Grįžo į tėviškę. Tuoj buvo iškviestas į Tilžę perimti „Aušros“ redagavimą, kurią redagavo tik vienus metus, nes ir Prūsų valdžia jį persekiojo už politinę veiklą ir iš čia jis turėjo išvykti. Slapta grįžo į Lietuvą. Marijampolėje, pas Petrą Kriaučiūną kartu su kitais paruošė Varšuvos generaliniam gubernatoriui raštą dėl spaudos laisvės, kuris turėjo būti įteiktas jam į rankas. Tuo laiku žandarai Šliūpą jau gaudė ir buvo paskyrę 20 000 rublių premiją už jo sugavimą. Šliūpas, pasiėmęs savo brolio Stasio pasą, pats nuvyko į Varšuvą ir įteikė raštą. Grįžęs pasislėpė Mintaujoje ir su savo būsima žmona Liūda Malinauskaite paruošė lietuvišką elementorių, kurį atspausdino Tilžėje 1885 metais — pirmąjį atgimstančioje Lietuvoje. Slapstymosi pėdsakus buvo sunku paslėpti ir 1884 m. iš Prūsų per Klaipėdą išvyko į JAV.

Atvykęs į Ameriką, jis tuojau pradėjo pasipriešinimą prieš parapijų ir kunigų sulenkėjimą. Tuo laiku Amerikoje buvo apie 50 000 lietuvių. Jie statėsi bažnyčias kartu su lenkais. Lietuviai turėjo tik keturis kunigus.

1885–89 metais dr. Šliūpas leido „Lietuvių balsą“. Apsigyveno Baltimorėje. Apie 1889 m. jis įstojo į medicinos mokyklą ir ją baigė. Baltimorėje jis įsteigė „Lietuvių mokslo draugystę“ lietuviškoms knygoms leisti, kuri išleido ir jo raštus.

Reikia pažymėti, kad tiek Lietuvoje, tiek Amerikoje buvo plačiai kalbama apie Šliūpą kaip „antireliginį“ ir laisvamanį. Dr. J. Šliūpo sūnus Vytautas Šliūpas tai griežtai paneigia. Jis buvo aušrininkas-patriotas, kovojęs prieš kunigų ir parapijų sulenkėjimą Amerikoje. Tai kovai talkinti iš Lietuvos 1888 m. jis atskvietė kun. A. Burbą. Abu važinėjo po lietuvių kolonijas Amerikoje, ragino lietuvius atsiskirti nuo lenkų ir steigti savas lietuviškas parapijas. Daug kur jiems tas pavyko ir nuo tada prasidėjo organizuotos lietuviškos bendruomenės gyvenimas. Šliūpas taip pradėjo or-

Inž. Vytautas Šliūpas ir dr. K. Ambrozaitis Šliūpo archyvuose Lake Tahoe, CA

ganizuoti lietuvius darbininkus, įsteigė "Susivienijimą Lietuvių Socialistų Amerikoje" ir leido jų laikraštį "Nauja Gdynė". Šave, tačiau, nelaikė "ciciliku" ir vėliau iš to susivienijimo pasitraukė. 1902 m. Scranton'e įsteigė "Susivienijimą Lietuvių Laisvamanių". Toji draugija leido laikraštį "Laisvoji mintis". Šliūpas pats joje daug rašė ir leido materialistinės pakraipos knygas. Vėliau Lietuvoje vėl atgaivino ir pats leido to paties vardo laikraštį ir propagavo laisvamanybę.

Nors Amerikoje jis labai sėkmingai reikišėsi profesinėje ir kultūrinėje srityse, kaip nuoširdus patriotas, Šliūpas, viską palikęs, 1917 metais nuvyko pas Sibiro lietuvius, iš ten į Stokholmą, Švedijoje, kur paruošė ir išleido keletą knygų. 1919 m. nuvyko į Londoną, suorganizavo Lietuvos pasiuntinybę. Tais pačiais metais sugrįžo į nepriklausomą Lietuvą ir buvo paskirtas atstovu į Rygą. 1920 metais dar kartą nuvyko į Ameriką ir vienus metus rinko aukas naujai besisteigiančioms ekonominėms organizacijoms ir telkė lėšas Lietuvos pramonei. 1921 metais baigė savo keliones ir galutinai apsigyveno Lietuvoje. Netekęs santaupų, mokytojavo ir 1924-28 metais Kauno universitete skaitė medicinos istorijos kursą. Būdamas savarankiškas ir atviros minties, jis karjeros valstybiniame gyvenime nepadarė ir, anot dr. B. Matulionio, nevensgė tarti kritiško žodžio vyriausybės nariams. Tačiau, minint jo 75 metų sukaktį, Valstybės teatre buvo suruoštas iškilmingas pagerbimas, jam buvo suteikti medicinos, teisės ir istorijos Garbės Daktaro titulai ir apdovanotas Gedimi-

no I ir II laipsnio ordinais bei Latvijos Trijų žvaigždžių ordinu. Gaila, kad šio žymaus aušrininko darbai Lietuvai buvo taip vėlai įvertinti.

1930 m. dr. Šliūpas persikėlė gyventi į Palangą, kur ėjo burmistro pareigas. 1944 m. pasitraukė į Vakarų ir su šeima apsigyveno Bregenze prie Boden'o ežero. 1944 metų rudenį jis buvo iškviestas į Berlyną, per radiją kreiptis į Amerikos lietuvius, bet nespėjo jiems prabilti, ten ir mirė.

Dr. Jonas Šliūpas parašė daugiau kaip 50 knygų, paskelbė daugybę straipsnių, redagavo ir įsteigė keletą laikraščių. Jo sūnus inž. Vytautas Šliūpas su šeima gyvena So. Lake Tahoe, CA. Šių sukaktuvių proga teko jį aplankyti, kur jis įrengė aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvą. Ten dviejuose dideliuose kambariuose yra sutelkta daug archyvinės medžiagos: literatūros ir kitokio palikimo. Šeima planuoja šį gausų archyvą perkelti į nepriklausomą Lietuvą ir ten įsteigti savo tėvo aušrininko muziejų.

Dr. Kazys Ambrozaitis.

Išlaidos sveikatos reikalams 1989 m. JAV 1989 m. išlaidos sveikatos reikalams pakilo 11,1%, tuo tarpu bendra valstybinė produkcija padidėjo tik 6,7%. Sveikatos reikalams iš kiekvieno dolerio 19 centų atiteko gydytojams; 39 centai — ligoninėms; 12 centų — administracijai, tyrimams (research) ir pan.; 22 centai — kitoms sveikatos išlaidoms: dantų priežiūrai bei gydymui ir ligonių slaugymui namuose ar institucijose. Iš kiekvieno dolerio 27 centus užmokėjo Medicare ar Medicaid apdraudus; 15 centų apmokėjo kitos valdžios įstaigos; 37 centus — privatūs ar darboviečių sveikatos draudimai ir 21 centą — apmokėjo patys ligoniai. 1989 m. sveikatos reikalams buvo išleisti 604 milijonai dolerių (1980 m. — 249 bil. dolerių). Ekonomistai sako, kad išlaidos 44% padidėjo dėl infliacijos, 21% — pabrango dėl pagerėjusios medicinos technologijos, 9% — dėl padidėjusio gyventojų skaičiaus ir 26% — dėl kitų priežasčių, pvz., administracijos, ligonių slaugos ir gydymo pagerėjimo.

Med. Trib. Jan. 24, 1991

L AISVĖJANTI L IETUVA

Medicininė pagalba Lietuvai 1990 metais

Po kovo 11 d. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo, prasidėjo ekonominė blokada — Sovietų Sąjungos kerštas. Lietuvos Sveikatos apsaugos ministras dr. Juozas Olekas ir Lietuvos gydytojų sąjungos pirmininkas dr. Algimantas Marcinkevičius paskelbė atsišaukimą, prašydami visokeriopos medicininės pagalbos.

Išsivijęs lietuviai, gyvenantieji JAV, Kanadoje, Europos kraštuose, Australijoje ir Pietų Amerikoje, atskubėjo su pagalba. Suskato rinkti pinigines aukas, vaistus, medicinos instrumentus, aparatus, knygas, žurnalus ir kt. Aukojo lietuviai ir ne lietuviai, gydytojai ir ne gydytojai, ligoninės ir vaistų bendrovės.

Prie greitai informacijai įsisteigusios *Lithuanian Hot Line* Lemonte, IL, susidarė *Lithuanian Mercy Lift komitetas*, kuris rinko pinigus, vaistus, instrumentus ir siuntė į Lietuvą, Sveikatos apsaugos ministerijai. Liepos 20 d. išsiuntė pirmą konteinerį 315 000 dol. vertės, rugsėjo 7d. — antrą 819 000 dol. vertės. Vėliau, *Lyphomed* vaistų bendrovė paaukojo 100 000 dol. vertės ligoninėms reikalingų vaistų. Tie pasiųsti vaistai Lietuvą pasiekė spalio mėnesio pradžioje. *Loch Pharmaceutical/Ben Venue Laboratories* paaukojo intraveninių vaistų ir kitokių skysčių pavidale vaistų už 1 200 000 dol., kurie keturiais konteineriais buvo išsiųsti į Lietuvą lapkričio mėnesį. Iš surinktų pinigų, už maždaug 50 000 dol. supirko Vokietijoje ir Olandijoje pagedaujama Lietuvai vaistų ir spalio mėnesį jie buvo nugabenti į Vilnių.

Prie Lietuvių katalikų religinės šalpos, *Brooklyn, N. Y.*, sudarytas medicininės pagal-

bos komitetas "Gyvybė Lietuvai", kuris surinko ir išsiuntė vaistų ir kitokių medicininių reikmenų už apie 250 000 dolerių. *Eli Lilly* vaistų bendrovė paaukojo insulino už 79 000 dol. ir jis lėktuvu buvo nugabentas į Lietuvą.

Holy Cross ligoninė Čikagoje paaukojo Lietuvai vaistų bei instrumentų už apie 80 000 dol., ir oro paštu išsiuntė į Lietuvą liepos mėnesį tarpininkaujant BALF'ui. *Memorial Medical* ligoninė, *Springfield, IL*, padovanojo vaistų Lietuvai už 30 000 dolerių.

Kanadoje, *Humanitarinės pagalbos komitetas Lietuvai* gavo daug vaistų ir chirurginių medžiagų iš Kanados vaistų bendrovių ir per Suomiją pasiuntė į Vilnių spalio mėnesį. *Hamiltono Lietuvių bendruomenė* gavo daug vaistų iš *Park-Davis* bendrovės ir juos išsiuntė į Lietuvą. *Montrealio apylinkėje* susibūrė grupė, vadovaujama dr. A. Pavilano, kuri rūpinasi medicinos pagalba Lietuvai.

Vokietijoje aukas rinko *Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdyba*, o vaistų rinkimą organizavo Lietuvių Kultūros institutas Vasario 16 gimnazijoje. Institutas sutelkė apie 250 000 DM vertės vaistų Vokietijoje, Belgijoje ir Šveicarijoje ir birželio bei rugsėjo mėnesiais pasiekė Lietuvą. Instituto paraginti pavieniai asmenys išrūpino vaistų ir savo lėšomis nugabeno į Lietuvą. D. Britanijos lietuviai tą veiklą parėmė pinigais.

Ne visos grupės ir grupelės čia paminėtos, kurios rinko vaistus ir instrumentus ir siuntė į Lietuvą. Taip pat neįmanoma sužinoti, kiek pasiuntė pavieniai asmenys ar pervežė grįždami lankytojai ar į Lietuvą vykstantieji ekskursantai. Mūsų broliai/ sesės Tėvynėje yra dėkingi visiems, ištiesusiems pagalbos ranką!

K. Rimkus, MD

■ **Labdaros vaistinė Vilniuje** — pirmoji tokia Lietuvoje, Antakalnio gatvėje. Su gydytoju receptu joje nemokamai vaistus gauna invalidai, vargšai, ilgai ir sunkiai sergantys ligoniai. Receptai specialūs — turi įrašą "Labdara". Vaistinė yra respublikinė ir aptarnauja ne tik vilniečius, bet ir ligonius iš kitų miestų ir rajonų.

LGS ir Medikų Sąjūdžio pareiškimas

1991 m. kovo 23 d. Lietuvos Gydytojų sąjunga ir Medikų sąjūdis pasiuntė raštus Pasaulio Sveikatos apsaugos organizacijai, TSRS Sveikatos ministerijai, TSKP CK generaliniam sekretoriui ir LKP (TSKP) CK. Laiškų turinys buvo toks: "Jau trečias mėnuo Lietuvoje nesiliauja TSKP ir jų statytinių organizuojamos karinės akcijos, kurių metu žudomi ir žalojami taikūs gyventojai. Sovietų Sąjungos ginkluotosios pajėgos, naudodamos kovinius ginklus ir smurtą, pažeidžia ne tik visas tarptautinės teisės normas, bet ir svarbiausią žmogaus teisę — teisę į gyvenimą.

Suaugę ir vaikai nesijaučia saugūs, — išėję į gatvę nėra tikri, kad sveiki ir gyvi grįš namo. Žmonės gyvena nuolatinės baimės atmosferoje, dažnėja nervinės ir širdies kraujagyslių ligos. Politinis, fizinis teroras, grąšinimai ir dezinformacija griaua kultūrą, moralę ir sveikatą.

Mes, Lietuvos medikai, savo gyvenimą paskyrę žmonių sveikatos ir gyvybės išsaugojimui, reikalaujame nedelsiant nutraukti kruvinąjį smurtą Lietuvos Respublikoje, sutramdyti savivaliaujančius kariškius ir jų instigatorius.

Psichiatrija Lietuvoje

Praeitų metų pabaigoje JAV lankėsi dr. Dainius Pūras, medicinos mokslų kandidatas, Lietuvos Psichiatrų sąjungos pirmininkas, steigėjas atsilikusių vaikų draugijos "VILTIS". Jis dėsto psichiatriją Vilniaus universitete. Dr. Pūras atvyko į Socialinės psichiatrijos kongresą, vykusį 1990 m. spalio 27–31 dienomis Vašingtone, D.C. Čia jis rūpinosi, kad Lietuvos Psichiatrų sąjunga būtų priimta į Pasaulio Psichiatrų sąjungą (WPA) ir užmegsti ryšius su Vengrijos, Italijos, Vokietijos ir JAV psichiatrų draugijomis.

Jį ypač domino psichiatrinės vaikų problemos. Anot dr. Pūro, Lietuvoje psichiatrija yra labai atsilikusi. Sovietų sistemoje psichiniai ligoniai buvo izoliuojami nuo visuomenės, pasmerkti visiškai degradavimui. Apie tokius ligonius nebuvo skelbiama statistika, ypač apie psichiškai sergančius vaikus — valstybinė paslaptis! Niekas nesirūpino atsilikusiais vaikais. Psichiškai nesveikų vaikų Lietuvoje

yra panašiai kaip Vokietijoje, Švedijoje ar JAV. Vaikų psichines ligas gydė tik "slopinančiais" vaistais. Atsilikę ir su vystymosi sutrikimais vaikai nuo visuomenės atskirti, apgyvendinti internatuose, dvasiškai skurdo. Visa tai dabar bandoma atitaisyti. 1989 m. buvo ikurta psichiškai nesveikus vaikus auginančių šeimų bendrija "VILTIS". Trūksta psichologų, socialinių darbuotojų. Organizuojamas vaikų Psichinis centras Vilniuje, kur bus nustatomas vaikų atsilikimas, sudaromos individualios mokymo programos. Kol kas trūksta ir lėšų, ir priemonių.

Dr. Pūras tikisi paramos iš išeivijos lietuvių. Filadelfijos LB apylinkė "Dovana Lietuvai" aukojo 1000 dol. Norintieji prie to projekto prisidėti, siųskite aukas *Lithuanian American Community* vardu — Vaikų Psichinės sveikatos centrui, c/o Vidmantas Rukšys, 1007 Gum Place, Huntington Valley, PA 19006.

Lietuvos Gydytojų Sąjunga ir Medikų Sąjūdis

Labdaringa medicinos pagalbos draugija "ATJAUTA" susikūrė tautinio atgimimo dvasioje, Sąjūdžio pirmojo suvažiavimo išvakarėse Vilniuje. Jos pagrindą sudaro studentai medikai, savanoriai gydytojai, moksliniai bendradarbiai, mokytojai, moksleiviai, pajėgūs dirbti pensininkai. Ši draugija teikia įvairiausių medicininę pagalbą seniems, ligotiems žmonėms, kai nėra kas juos slaugytų namuose ar ligoninėje, kuriems, ištikus negandai, tenka ilgai gulėti patale.

Iki Lietuvos atgimimo, Sąjūdžio paskelbto persitvarkymo, buvusioje Tarybų Lietuvoje nebuvo labdaros, niekas apie tai nekalbėjo. Nebuvo nei invalidų, vargingų žmonių, niekas nežinojo, kiek žmonių gyveno žemiau skurdo ribos. Dabar staiga paaiškėjo, kad Lietuvoje yra daugiau kaip 115 000 invalidų, apleistų ir užmirštų, ligotų tremtinių, rezistencijos dalvyių.

Draugijai vadovauja dr. Vytautas Jakelevičius, Vilniaus universiteto docentas, kuriamos katalikiškos ligoninės komiteto narys.

Errata. 1990 m. "Medicinos" Nr. 2; 43 psl.
Lith. Mercy Lift turi būti tel. 708 — 257— 6777

PLGS VEIKLA

PLGS VALDYBA

Pirmininkas

A. VANAGŪNAS, M.D.
237 S. Grove Dr.
Oak Park, IL 60302
708/386-3454

D. VARIAKOJIS, M.D.

Ryšiai su Lietuva
312/436-2559

Vicepirmininkas

G. BALUKAS, M.D.
P.O. Box 734
Beverly Shores, IN 46301
219/879-2165

K. JABLONSKIS, M.D.

Specialiems Reikalams
708/562-3543

Sekr. / Išdininkas

A. PAKALNIŠKIS, M.D.
1619 Kaimi Ct.
Naperville, IL 60540
708/717-7351

PLGS valdybos posėdis 1991 m. sausio 19 d. JC, dalyvaujant d–ms A. Vanagūnui, G. Balukui, K. Jablonskiui ir V. Šauliui.

Posėdį pravedė pirmininkas dr. Vanagūnas. Jis painformavo, kad Lietuvių informacijos centras nori gauti lietuvių gydytojų adresus. Po diskusijų buvo nutarta leisti jiems adresais pasinaudoti, nes esant vaistų trūkumui Lietuvoje, ypač po sausio 13 d., "Kruvinajo sekmadienio", LIC reikaliga medikų pagalba. Vašingtono mieste ir *New York'e* aktyviai įsijungė su greita vaistų pagalba d–rai J. Laukaitis ir D. Bajorūnaitė.

Pirmininkas PLGS vardu parašė protesto laiškus JAV senatoriams ir kongresmanams.

Iš Lietuvos yra atvykęs dr. A. Rožukas ir dr. Vanagūnas sekančią savaitę su juo susitiks. Jau jis pradėjo lankyti *Cook County* ligoninę,

bet jis norėtų sužinoti, gal yra galimybė patekti į ligoninę rezidento teisėmis. *Cook County* ligoninę lankys ir dr. V. Šileikis. Jis domisi traumatologija.

Iš PLGS išdo paskirta beveik 3 tūkstančiai dol. anksčiau atvykusiems gydytojams knygoms ir vienam iš jų užmokėta už kursus pasiruošti FMG egzaminams.

Šiaurinės Čikagos Veteranų Administracijos ir Čikagos medicinos mokyklos ligoninės administratorius dr. L. Rodger buvo pažadėjęs šešias stebėtojų vietas lietuviams gydytojams su pilnu išlaikymu, bet nuo sausio pirmos jis buvo perkeltas į Vašingtoną, ir vargu mūsų susitarimas su jais bus pratęstas. Kol kas neturim ir kandidatų.

Sekančiam posėdžiui nutarta susirinkti šeštadienį 3 val. p. p., kovo 2 dieną, Jaunimo centre. Dėl LAMA seminaro ir vėliau dėl Velykų švenčių posėdis įvyko balandžio 6 d.

Vienam iš išeivijos Liet. gyd. Sąjungos posėdyje dalyvavo dr. Eligijus Klumbys, Lietuvos parlamento narys, narsus kovotojas už nepriklausomybę. Iš k.: Ged. Balukas, K. Jablonskis, E. Klumbys, A. Vanagūnas, A. Variakojytė, J. Valaitis, R. Nemickas ir V. Šaulys.

Medicina Nr. 1 (77) 1991

1991 m. vasario 4 d. PLGS inicityva sukviestas pasitarimas su dr. Sigitu Dumčiumi, "Caritas" Diagnostinio centro steigimo Kaune reikalu.

Pasitarime dalyvavo dr. Sigitas Dumčius, "Caritas" atstovas iš Kauno, d–rai: G. Balukas, PLGS vicepirmininkas, Jonas Valaitis — patologas, E. Ringus — rentgenologas, N. Remeikienė — stomatologė, R. Nemickas — kardiologas ir V. Šaulys — anesteziologas, pasitarimo moderatorius.

Į pasitarimą buvo kvieisti, bet neatvyko: L. Sidrys — oftalmologas, V. Grybauskas — otolaringologas, A. Paulius — ortopedas ir J. Daugirdas — nefrologas.

Dr. Dumčius supažindino su "Caritas" organizacija, tikslais ir veikla Lietuvoje; taip pat

Pasitarimas Caritas reikalais, iš k. sėdi: N. Remeikienė, S. Dumčius, J. Valaitis, R. Nemickas; stovi — E. Ringus ir G. Balukas. Foto V. Šaulio

apibūdino diagnostinio centro (DC) idėją, tikslus ir problemas. DC išimtinai būtų institucija neturtingiesiems ligoniams — aptarnavimas ir gydymas nemokamas. Patalpos esančios Kauno burmistro paskirtos, miesto centre, Ožėškienės gatvėje. Jau organizuojamas personalas. Diagnostinę aparatūrą tikimasi pagrindinai gauti iš JAV lietuvių šalpos organizacijų ar pavienių asmenų. DC finansuotų "Caritas" organizacija ir Lietuvos katalikų Bažnyčios bendrija. Tikimasi, prisidės Sveikatos apsaugos ministerija ir Kauno miesto savivaldybė.

Diskusijos.

Dr. Valaitis, praeitų metų rudenį lankęsis Lietuvoje, turėjo progos aplankyti keletą ligoninių ir susipažino su laboratorijų padėtimi. Jis ypatingai pabrėžė gerai išsilavinusio, darbštaus, sąžiningo ir pasišventusio laboratorijos darbuotojo svarbą. Jo nuomone, pradžiai nebūtina sudėtinga aparatūra. Norint, kad vietinis personalas įsisavintų mūsiškius (JAV) darbo metodus, turbūt, geriausia būtų, kad iš čia bent šešiams mėnesiams nuvyktų patyręs, gal jau ir į pensiją išėjęs laborantas ir tenykščius supažindintų su mūsų darbo metodais ir technologija. Tas projektas nebūtų susijęs su didelėmis išlaidomis. Gal atsirastų savanoris

pažadėjęs pilną išlaikymą. Dr. Valaitis mėgins pasidomėti tokiu asmeniu.

Dr. Ringus. Jo manymu, rentgenologijos skyriui svarbu turėti gerai veikiančią rentgeno aparatą, nebūtinai patį naujausią, bet tinkamą daryti nuotraukas ir fluoroskopiją. Filmų aiškėjimas dabar mažiau sudėtingas. Jis irgi mano, kad galima surasti rentgenologų, kad ir vyresnio amžiaus, kurie nuvyktų Kaunan, mielai supažindintų su mūsų darbo metodais vietinius gydytojus.

Dr. Nemickas — gerai lietuviams žinomas kardiologas. Pažįstamas ir Kauno kardiologams. Jis akcentavo, kad diagnostiniame centre turėtų dirbti patys geriausi kardiologai, o aparatūra nebūtinai turi būti pati brangiausia ir sudėtingiausia. Tokiam kardiologijos kabinetui reikia aparato kraujo spaudimui matuoti, *multi-lead EKG*, *Holter'*io monitoriaus ir "*Treadmill*". Dr. Nemicko manymu, kad DC galėtų užsitikrinti finansinį savistovumą ir sukelti susidomėjimą gabių ir veržlių gydytojų tarpe, visa praktika turėtų bazuotis "atlyginimu už patarnavimą" (fee for service) principu. DC turėtų būti atviras įvairaus ekonominio pajėgumo ligoniams ir kiekvienas, kas išgali, turėtų mokėti už medicinišką patarnavimą. Tuo bus skatinama privati iniciatyva ir užtikrinamas institucijos augimas. Bus išvengiama "kyšininkavimo". Kada gydomi vargšai, už patarnavimus turėtų mokėti valdžios, miesto įstaigos ar šalpos (Caritas) organizacijos.

Dr. Balukas suminėjo pagrindinius akušerinius monitorius, kaip vaisiaus širdies plakimo monitorių. Ginekologinei diagnostikai ir chirurgijai laparoskopas yra svarbus instrumentas. Nėščioms moterims labai svarbu ankstyvas Rh faktoriaus nustatymas ir kt.

Dr. Remeikienė kalbėjo apie profilaktikos svarbą stomatologijoje. Kabinetuose svarbu turėti Rentgeno aparatūrą ir atitinkamus filmus. Daug galima atsiekti, naudojant ir konservatyvią dantų gydymo techniką ir aparatūrą.

Kiekvienas iš dalyvavusių pažadėjo sudaryti pagrindinių instrumentų ir aparatūros sąrašus, pažymėti kainas ir rekomenduoti įsigijimo galimybes. Sąrašus perduos dr. Dumčiui arba peršius kun. Pugevičiui.

Pasitarime vyravo nuomonė ir pritarimas, kad "Caritas" Diagnostinis centras Lietuvai

reikalingas. Ta institucija turėtų naudotis visi žmonės — vargšai ir pasiturintys. Ligoniai, kurie išgali, turėtų atsilyginti už mediciniškus patarnavimus. PLGS pritaria tokiai diagnostinio centro idėjai ir stengsis remti jo veiklą.

PLGS valdyba

■ ILGS valdybos posėdis 1991 m. balandžio 6 d. Jaunimo Centre. Dalyvavo Arvydas Vanagūnas, Gediminas Balukas, Daina Variakojytė, Kostas Jablonskis ir V. Šaulys. Posėdį pravedė pirmininkas A. Vanagūnas.

Dr. Vanagūnas pranešė, kad buvęs atvežtas 4 ar 5 m. vaikas iš Lietuvos su sunkiais odos nudegimais ir Šrainerių ligoninėje jam buvę padarytos odos "persodinimo" operacijos. P. Šulaitienė skambinusi dr. Vanagūnui, kad vaiką operavęs chirurgas galėtų nuvykti ke lioms savaitėms į Lietuvą, parodytų gydytojams, kaip tos operacijos daromos Amerikoje ir kokia pooperacinė priežiūra. Jis buvęs informuotas, kad Lietuvoje esą per 60 tokių ligonių. Reiktų bent 1500 dolerių tokiam planui įvykdyti. Nutarta tiksliau sužinoti apie tą operaciją ir chirurgo planus. Nors tas planas mūsų

iždui ir labai "skausmingas", nes ištekliai labai riboti, nutarta tą projektą finansuoti.

Dabar *Cook County* ligoninėje stebėtojų vietose yra 3 nauji iš Lietuvos atvykę gydytojai: Artūras Rožukas, Viktoras Šileikis ir Raimonda Partikaitė. Jie visi padavė prašymus Lietuvių Fondo stipendijai gauti ir ieško darbo pragyvenimui. Vienoje *New York'o* ligoninėje priimtų du lietuvius gydytojus — oftalmologus (R. Razgaitienės žinios). Reikia sužinoti detales. Anot "Dirvoj" išspausdinto p. Kudukienės pranešimo, *Cleveland Western Reserve* klinikos priimtų 10 lietuvių gydytojų panašiam statusui. Jau susitarta su *Northwestern* universitetu Čikagoje dėl gydytojo patologijos skyriuje. Netrukus atvyks Vilniaus universiteto medicinos studentai pagal pasikeitimo programą. Visiems reikia piniginės pašalpos ar stipendijų.

Pranešimas "Medicinos" žurnalo reikalais. Žurnalui renkama medžiaga. Naują numerį numatoma išleisti liepos mėnesio pradžioje. Šis numeris ruošiamas kompiuteriu. Posėdyje buvo pademonstruoti šrifto pavyzdžiai, "laužymo" skirtumai ir išlaidų pakitimai. Sudėjus paruošimo ir spausdinimo išlaidas — žurnalas kainuos apie 15–20% daugiau. Gerokai pa-brango ir pašto išlaidos.

Vienas iš pasitarimų su Illinois universiteto Public Health fakulteto atstovais dėl pasikeitimo studijuojančiais programos su Lietuva. Iš k.: V. Šaulys, Rasa Lakas, Kevin Croke, N. Remeikienė, V. Val ir Arūnas Draugelis.

Čikagos gydytojai 1991 m. kovo 17 d. susitiko su Lietuvos sveikatos ministru Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Iš k.: L. Seibutis, Ged. Balukas, Sveik. ministras Juozas Olekas, V. Šaulys ir Ig. Labanauskas.

Pirmininkas pageidavo, kad iki gydytojų suvažiavimo reikėtų išleisti naują lietuvių gydytojų adresų knygą. Tai padaryti turėtų "Medicinos" redakcija. Buvo atsiklausta dėl adresų sąrašo pasiuntimo Lietuvos sveikatos ministerijai — d—rui J. Olekai. Išklausus keletą pasisakymų, nutarta laukti suvažiavimo ir atsiklausti narių.

Valdyba ir Medicinos redakcija gavo Kauno VD ir Vilniaus universiteto laišku. Prašo atsiųsti medicinos žurnalų, knygų ir audio-video aparatūros. Bus skelbimas tuo klausimu "Medicinos" žurnale.

Valdyba visuotiniu pritarimu PLG sąjungon priėmė Kvebeko lietuvių gydytojų draugiją ir patvirtino jos valdybą. Pirmininkas parašys KLG draugijos valdybai atitinkamą laišką.

D—rai Vanagūnas ir Balukas parašys laišką Lietuvų Fondui, kad, skirdami paskolas ar stipendijas medikams, pasitartų su PLGS valdyba, kuri geriau žino medikų padėtį.

Sekantis PLGS valdybos posėdis įvyks gegužės 4 d. ryto 11 val. Jaunimo centre. Posėdyje bus smulkiau svarstomas PLGS visuotinio narių suvažiavimo parengimas ir programa. Suvažiavimas įvyks 1991 m. rugpiučio 30 — rugsėjo 1 d.d., Darbo dienos savaitgalyje, P. Lietuvų centre, Lemonte.

■ PLS sąjungos posėdis gegužės 4 d. Jaunimo centre. Dalyvavo A. Vanagūnas, G. Balukas, K. Jablonskis ir V. Šaulys.

Aptarimas XVII PLGS suvažiavimo programos.

Suvažiavimo išvakarėse, penktadienį, rugpiučio 30 d. planuojama 6 val. pagerbti žuvusius ir nukentėjusius kovoje už Lietuvos laisvę, padedant vainiką prie paminklo JC sodelyje. Po to susirinksime JC rūmuose, medicinos muziejaus patalpose, kur bus pabendravimas prie užkandžių ir apžiūrėjimas muziejaus.

Šeštadienį, rugpiučio 31 d. 9 val. registracija, darbo posėdis (statuto pataisymai, draugijų pranešimai, "Medicinos" žurnalas, LAMA problemos, valdybos rinkimai, rezoliucijos, ateities planai ir t.t.), pietūs. 2 val p.p. — Suvažiavimo iškilmingas atidarymas. Prezidiumas. Protokolo skaitymas. Mirusiųjų pagerbimas. Prof. Aleksandro Štromo paskaita: "Lietuva kovoje už visišką nepriklausomybę". (Visuomenine tema paskaitininkas prof. Aleksandras Štromas sutiko su laiku ir paskaitos

tema —rugpiučio 31 d. antrą valandą.) Kolega Balukas pasidomės, gal p. Štromienė galės išpildyti meninę programą ir giedoti himnus. Taip pat užangažuos orkestrą (Stelmoką, Polikaitį ar Dargį) iškilmingai vakarienci. Naujos valdybos pristatymas. Pirmininkas parašė laišką dr. Kevin Croak, kad atvyktų į suvažiavimą ir kad PLGS ruošia jam pagerbimą. Vakariencė. Muzika. Šokiai.

Sekmadienį, rugsėjo 1 d. galėtumėm turėti bendrus pusryčius Lietuvų centre 9:30 val. 11 val. pamaldos (susitars V. Šaulys su kun. Zaremba). Po pamaldų lankymas Meno galerijos PL centre. Antrą val p.p. — mokslinė programa — 2 – 2 1/2 val. 6 val. — korporacijų susirinkimai ir vakariencė.

Pirmininkas A. Vanagūnas parašė visoms draugijoms laiškus (Avižoniui — New York, Vižinui — Illinois, Majauskui — Florida, Sungailai — Toronto, Pavilaniui — Montreal, Degesiui — Cleveland ir dar parašys Brinkiui — Los Angeles), priminė, kad bus suvažiavimas ir pakvietė, kad daugiau narių atvažiuotų.

ILGD yra, pagal tradiciją, suvažiavimo šeimininkas ir jie turėtų surengti ar bent padėti vakariencės paruošime. Dr. Vanagūnas pasikalbės su praeityje buvusiomis aktyviomis pagelbinio vieneto gydytojų žmonomis.

2. Pirmininkas pranešė buvęs sąjungos atstovų ALPA (American Lithuanian Professionals Association) susirinkime, kurį pravedė prof. Matulionis.

3. FMG egzaminus išlaikė M. Žekonis (90+) — labai gerai, Stankevičiūtė (80+) ir Meškauskaitė (80+) — gerai. Dabar ieško vietų rezidentūroms.

Po egzaminų iš k. N. Stankevičiūtė, R. Meskauskaitė ir M. Žekonis.

4. LAMA turėjo pajamų 2400 dol. K. Jablonskis padarė išdo pranešimą. Jo išde yra beveik 4000 dol.

Sekantis posėdis birželio 6. ketvirdadienį, pas K. Jablonskį 6:30 val. v.

■ **PLGS valdybos posėdis dr. K. Jablonskio rezidencijoje.** Dalyvavo G. Balukas, K. Jablonskis, V. Šaulys ir A. Vanagūnas.

Dienotvarkė. Suvažiavimui paruošiamieji darbai. Sudarytas komitetas iš J. Valaitienės, A. Vanagūnienės ir Jablonskienės. Nustatyta detali suvažiavimo programa.

LAMA

(Lithuanian American Medical Association)
Žiemos Seminaras

1991 metų žiemos seminaras įvyko kovo 9 iki 16 dienomis *Colorado Steamboat* ("Garlaivio") sniegynuose ir visus, daugiau 120 suvažiavusių, priglaudė *Ptarmigan'o* (Kurapkos) viešbutis. Dalyvavo 37 įvairių specialybių gydytojai, suskrido iš Kanados ir JAV. Kanadiečių šįmet buvo palyginti daugiau, nes seminaras pasitaikė per mokyklų atostogas. Daugumą sudarė visokio amžiaus slidinėjimo entuziastai, bet buvo ir vien tik gamta besigrožinčių ar sportinio aprėdo ir suvenyrų parduotuves lankančių.

Kaip ir kiekvienais metais, mokslinė programa buvo dėmesio centre. Dauguma jaunųjų

Dr. Audra Deveikytė paskaitoje apie medicinos būklę Lietuvoje 1990 m.

paskaitininkų puikiai paruošę paskaitas su pasidžiavimu pasigerėtinais naudojo tėvynainių kalbą, netgi terminologiją.

Pirmą seminaro dieną, sekmadienį, vyko registracija. Tai, paprastai, yra svarbu gydytojams, norintiems gauti klausytų paskaitų kreditus, kas tampriai surišta su registracijos mokesčiu. Vakare dr. **Audra Deveikytė MD** (Pediatrė, Rancho Palos Verdes, CA) pasakojo apie medicinos būklę dabartinėje Lietuvoje. Praeitą vasarą ji buvo nuvykusi į Lietuvą ir turėjo progos patirti tenykštį sveikatos apsaugos stovį, pamatyti nedateklus vaikų liginėse, našlaitynuose. Dr. Audra grįžo į

1991 m. LAMA seminaro slidinėtojai po užkandžių poilsiauja Kolorado kalnuose

Ameriką ne viena — atsivežė draugą visam gyvenimui — įsūnijo 5 metų berniuką Liudą, kuris buvo dėmesio centru šiame suvažiavime. Jos svečiavimosi metu Vilniuje vyko Dainų šventė, kurią ji įamžino su video kamera ir mes turėjome progos beveik valandą grožėtis to didingo renginio vaizdais.

Pirmadienis, kovo 11 d. — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo metinės. Atrodo, visi norėjo sutilpti į nedidelę paskaitų patalpą. Dr. Kazys Ambrozaitis trumpai apžvelgė Sąjūdžio ir visos lietuvių tautos pastangas ir kančias dėl nepriklausomybės atstatymo. Visus sujaukino video juostoje matytos žiaurios žudynės kruvinąjį sekmadienį, sausio 13–tą, Vilniuje. Dr. Vytautas Majauskas perskaitė nužudytųjų pavardes ir aukų medicinos ekspertizės duomenis. Nuo tos dienos *Steamboat* kieme tarp JAV, Kanados ir japonų vėliavų plėvesavo ir mūsų trispalvė. (Vietinė administracija paprašė lietuvišką vėliavą pasilaikyti ir pažadėjo, kad ją iškels ir kitomis garbingomis progomis).

Dalis 1991 m. LAMA paskaitininkų: iš k. A. Pakalniškis, M. Vygantas, A. Šaulytė ir R. Mikelionis

Kitais vakarais buvo po dvi paskaitas. Mokslinės programos moderatoriumi buvo dr. A. Pakalniškis. Paskaitų autoriai buvo įvairių specialybių, nors vyravo rentgenologai.

Ramūnas Mikelionis MD — *Asthma, Allergies, Reactive Airway Disease.*

Bendra medicinos praktika, Roseville CA

Dalis auditorijos LAMA seminare

Joseph McCarthy MD — *Bone and joint injury diagnosis with tomography and MRI.*

Rentgenologas, Scarsdale, N. Y.

Aloyzas Pakalniškis MD — Krūties mamografija.

Rentgenologas, Naperville, IL

Jonas Prunskis MD — Skausmo kontrolės kabinetas.

Anesteziologas, Barrington Hills IL

Stasys Šalkauskis MD — Nekasdieninės ligos diagnozė skubiosios pagalbos aplinkoje.

Skubios pagalbos medicina, Donsview, Ont., Canada

Augusta Šaulytė MD — Nauja technologija vaikų reanimacijoje. (žiūr. psl. 3)

Vaikų ligos, Skubios pagalbos medicina, Oakland, CA

Vytas Šemoga MD — Retos ligos diagnozė rentgenu.

Rentgenologas, Cour D'Alene, ID

Arūnas Vaitiekaitis DDS — Branemarko dantų įsodinimo sistema. (žiūr. psl. 8)

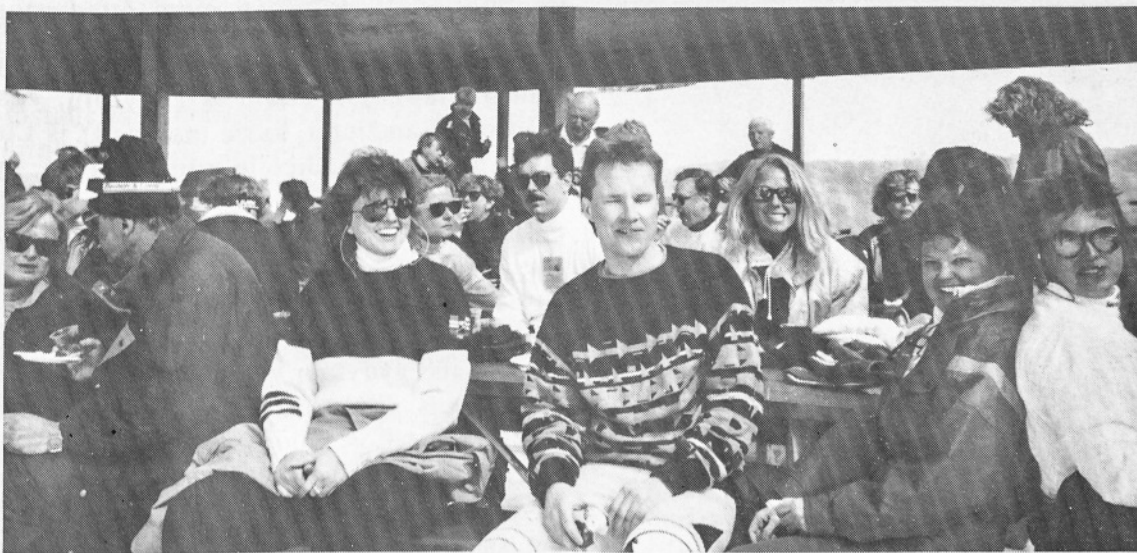
Burnos–Veido kaulų chirurgas, Port Huron, MI

Mindaugas Vygantas MD — Pažanga gydant akis lazerio spinduliais.

Oftalmologas, Winnetka, IL

Mokslinę programą organizavimo A. Šaulytė ir V. Šemoga.

Vakarinės pramogos, kelionės vadovės B. Zalatorienės dėka, kiekvieną vakarą buvo skirtingos. Vakarieniauti keliavom arklių traukiamomis rogėmis, kėlėmės į kalnų viršunes gondoloms, važiovom autobusais ir vikšriniais vežimais. Vienur valgėm kepsnius "Old Western Style" daržinėje, kitur prabangiame restorane vyravo rusiški, carų laiko, patiekalai. Vienur patys dainavom, kitur klausėmės ba-

LAMA 1991 — Seminara dalyviai kalnuose

lalaikų ir gitarų muzikos, šokiuose šluostėmės prakaitą.

Jau kelioka metų *Steamboat Springs* miestelyje gyvena iš Čikagos atsikėlusį Vaitkų šeimą. Irena Vaitkienė yra ten gerai žinoma dailininkė. Kaip tik tuo metu, o gal mūsų seminaro proga, ji su kita dailininke surengė savo darbų parodą. Vienas vakaras buvo mums skirtas. Pasidžiaugėme dailininkės darbais. Kaip teko sužinoti, daug jos darbų tą vakarą meno gerbėjai nupirko.

Penktadienį, o vakarą, baigiamajame posėdyje, buvo nutarta sekančiais metais LAMA seminarą ruošti Austrijos Alpėse. Laikas ir vieta bus paskelbta vėliau.

Seminara paskaitininkai: J. Prunskis, V. Šamoga, J. McCarthy ir A. Vaitiekaitis.

NIUJORKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA (NYLGD)

Niujorko LG draugijos metinis susirinkimas įvyko š. m. gegužės 4 d. Kultūros Židinyje, Brukljne. Dalyvavo apie 20 asmenų, įskaitant ir kelis gydytojų šeimos narius bei dr. Algį Pliūrą iš Lietuvos, besisvečiuojantį Amerikoje.

Draugijos pirmininkui dr. Vytautui Avizoniui negalėjus atvykti, susirinkimą pradėjo draugijos sekretorė dr. Konstancija Šmitienė-Paprockaitė, o susirinkimą pravedė pakvietė dr. Juozą Kriaučiūną. Susirinkusieji atsistojimu ir susikaupimu prisiminė ir pagerbė neseniai mirusį veiklą draugijos narį dr. Praną Bagdą (Bagdanavičių). Tuoj po to plojimu pasveikino dr. Petrą Didžpinigaitį, neseniai sukūrusį lietuvišką šeimą ir dr. Algį Pliūrą už atvykimą į susirinkimą. Dr. K. Šimaitienė perskaitė praėjusių metų susirinkimo protokolą ir dr. Jolita Trojanienė — kontrolės komisijos duomenų pranešimą. Susirinkimas juos priėmė.

Dr. Danutė Gintnerytė-Montorfano, pristatyta dr. K. Šimaitienės, žodžiu ir skaidrėmis pateikė rentgeno ir radaro galimybes ir svarbą, diagnozuojant kūne ir jo audiniuose bei organuose vykstančius pakitimus ir pakenkimus kai kurių susirgimų, ypač navikų, atvejais. Gydytojams tai buvo įdomi, diagnostinės srities, paskaita.

Danutė Gintnerytė-Montorfano MD paskaitoje NYLGD susirinkime 1991 m.

Po bendrų pietų, pateiktų bufetiniu būdu, susirinkimas buvo tęsiamas. Valdybos pranešime buvo nusiskūsta, kad draugijos veikla menka dėl mažo narių skaičiaus, o ir tie gyvena toli nuo vienas kito, išsisklaidę keliuose Amerikos Rytinio pakraščio valstijose. Daugelis narių yra veiklūs kitose lietuviškose organizacijose. Valdyba priminė, kad šįmet, Darbo dienos savaitgalyje Čikagoje įvyks išėivijos Lietuvių Gydytojų sąjungos (buvusios Amerikos ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų sąjungos) suvažiavimas ir paragino visus jame dalyvauti.

Dalis gydytojų NYLGD susirinkime 5. 04,'91: iš k. sėdi — D. Gintnerytė-Montorfano, J. Trojanienė ir M. Žukauskienė; stovi — A. Pliūra, F. Ignaitienė, J. Didžpinigaitis, J. Snieškienė, J. Šukienė, P. Didžpinigaitis, S. Dimienė ir J. Kriaučiūnas. (Nuotraukoje nematyti — B. Apšėgos.)

Priminta, kad Lietuvių Medicinos muziejus, kuris yra dalis Lituanistikos Tyrimo ir Studijų centro Čikagoje, laukia iš gydytojų, ypač vyresniųjų amžiumi, kurie turėtų dar iš Lietuvos atsivežtų medicininių instrumentų, gydymo priemonių ar dokumentų ir perleistų muziejui. Muziejų tvarko dr. Milda Budrienė. Būtų gražu, kad gydytojai teiktų ir finansinę paramą. Gydytojai taip pat raginami remti "Medicinos" žurnalą, straipsniais, medicinos klausimais, gydytojų veiklos aprašymais, fotografijomis. Gražu būtų, kad gydytojai prenumeruotų ne tik išėivijos gydytojų "Mediciną", bet ir Lietuvos gydytojų sąjungos leidžiamą žurnalą "Mediciną" bei Lietuvos Sveikatos ministerijos — "Sveikatą" (buvusią "Sveikatos Apsaugą"). Jus skaitydami susidarysime tikrą sveikatos padėties vaizdą Lietuvoje. Njujorko LG draugija yra Kultūros Židinio išlaikymo narys, mokėdama 50 dolerių kasmet nario mokesčio. Nutarta tą narystę ir toliau tęsti.

Vėliau susirinkime dalyviams buvo pristatyta dr. K. Šimaitienės-Paprockaitės parašyta knyga "Moteris su baltu chalatu". Autorė pateikė knygą ir papasakojo nelengvą jos išleidimo kelią. Dr. J. Kriaučiūnas, jau skaitęs knygą, ją referavo. Knygoje aprašoma stebėtų ligoninėje ligonių santykiai su gydytojais, jų santykiai su šeimos nariais ir kitais žmonėmis; nusakoma, kaip gydytojas pasišventimu, žmoniškumu ir meile padeda ligoniui. Knygoje aprašomus įvykius galima prilyginti Axel Munthe "San Michele" knygoje aprašytiems, apie gydytojo ir jo ligonių santykius ir nuotykius. Kaip žinoma, ta knyga yra išversta į daugelį kalbų ir gerai žinoma pasaulyje (yra vertimas ir lietuvių kalboje).

Prieš kelis metus "Draugo" atkarpoje buvo spausdinami šioje knygoje keli aprašomi atsitikimai, bet knyga yra papildyta naujais. Aprašymai įdomūs, knygą pradėjus skaityti, sunku atsitraukti, kol perskaitai. Susidomėjimas knyga neapsiribojo vien mumis. Ja susidomėjo ir kitataučiai, ypač pedagogai. Prieš porą metų dalis knygos apsakymų buvo išversta į italų kalbą ir išleista knygele. Šiais metais bus išleista kita dalis italų kalba. Knyga susidomėjo lenkiškos ir vokiškos leidyklos, tai knyga ar bent jos dalis bus išleista tomis kalbomis. Yra galimybė, kad knyga bus išversta ir į anglų kalbą. Autorė dr. K. Šimaitienė-

Paprockaitė buvo pagerbta atsistojimu ir susirinkusiųjų plojimu.

Išrinkta nauja draugijos valdyba. Ją sudaro: Konstancija Šimaitienė-Paprockaitė — pirmininkė, Petras Didžpinigaitis — vicepirmininkas, Dana Saldaitytė — sekretorė, Leonida Giedraitienė — išdininkė ir odontologė, Filomena Ignaitienė — narė. Kontrolės komisijos pirmininke išrinkta Jolita Trojanienė. Jai pavesta pasikviesti du draugijos narius ir sudaryti pilną kontrolės komisiją. Naujai valdybai palinkėta sėkmės.

Aptartas draugijos metinis mokestis, kuris gydytojui yra 35 dol., odontologams — 20 dolerių. Iš tos sumos 10 dol. kasmet siunčiama "Medicinos" prenumeratai. Ateinančių metų draugijos narių metinį susirinkimą nutarta suruošti paskutinį balandžio mėnesio šestadienį Kultūros Židinio patalpose.

Visiems susirinkime dalyvavusiems priminta, kad įtaigotų Amerikos Rytų pakraščio valstijose gyvenančius lietuvius medikus tapti draugijos nariais ir sudaryti galimybę pagyventi draugijos veiklą.

Juozas Kriaučiūnas

MEDICINOJ dar negirdėtos žinios iš Ohio LG draugijos

Pagal korespondento V. Ročiūno surinktas žinias, **Ohio lietuvių gydytojų draugija** 1955 m. turėjo 49 aktyvius narius. Dabar jų likę tik 28, jų tarpe odontologai ir veterinarijos gydytojai. Sumažėjimo priežastis: iškeliavimas į amžinuosius namus ir išsikėlimas į kitus miestus, ypač jaunųjų gydytojų tarpe. Jau Amerikoje medicinos mokslus baigusiųjų yra gana daug — jei jie visi būtų įsijungę į Ohio draugiją, narių būtų daugiau negu draugijos žydėjimo dešimtmetyje.

Daug pokarinių ateivių jaunimo studijavo ir baigė medicinos, odontologijos ir veterinarijos mokslus Ohio valstijoje. Medicinos mokslus baigė: Gintaras Degėsys, Algis Skrinska, Arūnas Aželis, Rūta Skrinskaitė, Ona Kliorytė (Daugirdienė), Ligija Račiūnaitė, Asta Bložytė, Viktoras Čeičys, Jolanta Mickevičiūtė, R. Klimas, Rita Kazlauskaitė, Vida Kašubaitė, Siga Lenkauskaitė. Odontologijos mokslus studijavo: Giedrė Natkevičiūtė, Birutė Bal-

NYLGD susirinkime 5. 04, '91; iš k.: R. Soldaitienė-Čiurlienė, F. Ignaitienė, A. Švabonienė, L. Giedraitienė, dvi už gėlių — M. Jankauskienė ir J. Trojanienė, K. Šimaitienė-Paprockaitė, Didžpinigaitienė, S. Dimienė, P. Didžpinigaitis (tik galvos dalis) ir J. Snieškienė. Foto — J. Kriaučiūno.

čiūnaitė, Viktoras Stankus, Kristina Stankaitytė, Marius Laniauskas, Algis Budrys, Dainius Degėsys, Roma Jazinevičiūtė, Živilė Kliorytė, Danutė Gaižytė, Danutė Balčiūnaitė.

Ateinančiais metais odontologijos mokslus baigs Daina Mataitė. Medicinos mokslus studijuojančių šiuo metu nėra.

Veterinarijos mokslai gana populiarūs tarp klivlandiečių: Dalia Bložytė DVM laikinai dirba Lietuvoje. 1991 m. veterinarijos studijas baigs Jonas Alšėnas, 1992 m. — Vincas Staniškis.

Audra Deveikytė su sūnum Liudu.

KVEBEKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

1990 metų spalio 18 d. Montrealyje, Kanadoje, susirinko grupė lietuvių gydytojų ir įsteigė Kvebeko Lietuvių Gydytojų draugiją (KLGD), išrinko valdybą, kuri pasiskirstė pareigomis: pirmininkas — Alėnas Pavilanis, MD, vice pirmininkas — Jonas Mališka, DDS, sekretorė — Irena Danytė, MD, išdininkas — Andrew Garfinkle, MD ir direktorius moksliniams reikalams — Vytautas Pavilanis, MD.

Kvebeko lietuviai gydytojai sudaro stiprią grupę akademiniam, visuomeniniam bei profesiniam gyvenime. KLGD pirmininkas PLG sąjungos valdybai ir "Medicinos" redakcijai prisiuntė sąrašą 19 žinomų lietuvių kilmės Kvebeke, (Kanados provincijoje), gydytojų. PLGS valdyba sveikina naujos draugijos valdybą ir narius. Draugijos pirmininkas yra aktyvus PLGS narys, nuolatinis dalyvis LAMA žiemos seminaruose ir "Medicinos" žurnalo atstovas — korespondentas Draugijos nariai: H. Adomonis MD, E. Andriukaitis MD, A.J. Baršauskas MD, D. Briedis MD, V. Bulota MD, I. Danys MD, V. Gurekas MD, J. Lenis MD, J. Mališka DDS, D. Pališaitis MD, A. Pavilanis MD, V. Pavilanis MD, A.S. Popieraitis MD,

R. Satkauskas MD, A. Senikas MD, J. Senikas MD, V. M. Senikas MD, G. Šimkus MD, P. Stulginskas DDS, S. Vaitiekūnas MD.

Kvebeko Lietuvių gydytojų draugijos valdyba

Pirmininkas

Alėnas V. Pavilanis MD
2555 Lambert Closse #11
Montreal, Quebec, Canada
Tel. 514-933-6903

Vice pirmininkas

Jonas Mališka DDS
1440 Ste-Catherine St W
Montreal, Quebec H3G 1R8

Sekretorė

Irena Danytė MD
4145 Blue Ridge Cres #46
Montreal, Quebec H3H 1E2
Tel. 514-935-9148

Išdininkas

Andrew Garfinkle MD

Mokslinių reikalų direktorius

Vytautas Pavilanis MD
4742 The Boulevard
Montreal, P. Quebec H3Y 1V3

Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų organizacijų NUTARIMAI

- 1) Visiems nepriklausomai skirti 65 rublių kompensaciją;
- 2) minimali stipendija turi būti 100—125 rubliai;
- 3) studentų darbiniai reikalai turi būti neapmokestinti;
- 4) turi būti lengvatinis maitinimas studentų valgyklose;
- 5) 50% transporto lengvatų ištikus metus;
- 6) baigusiems aukštąsias mokyklas ir neaprupintiems darbu, valstybė turėtų mokėti bedarbio pašalpą.
- 7) 50% lengvatų kultūros renginiams.

Šie reikalavimai buvo priimti š. m. balandžio 10 d. Vilniaus universitete vykusiame daugumos aukštųjų mokyklų studentų organizacijų atstovų pasitarime.

BALTO CHALATO SMBOLIKA

R. Sidrys MD

Konstancija Paprockaitė-Šimaitienė MD

Dovanų krautuvėse, laikraščių redakcijose ir ant naujų knygnešių stalų, kuriuos matome visuomeninių parengimų metu, pasirodė nauja lietuviška knyga. Knyga ne cilinė vien jau tuo, kad ji pirma įsikūnijo italų vertime kaip *Una donna in camice bianco* ir tik dabar, po dviejų metų lietuviškame orginale kaip dr. Konstancijos Paprockaitės Šimaitienės — „Moteris su baltu chalatu“.

Knyga priklauso tai siaurai literatūrinei skilčiai, kurią galima būtų vadinti gydytojo išgyvenimų žanru. Tur būt pirmasis šio žanro atstovas buvo *Axel Munthe*, kurio „*Sam Michele* knyga“ pasirodžiusi šimtmečio pradžioje, turėjo nepaprastą pasisekimą, buvo išversta į daugybę kalbų, taip pat ir į lietuvių kalbą. Ši knyga daugelį jaunuolių paskatino pasirinkti gydytojo profesiją. Nenuostabu, kad gydytojai literatūroje yra atsovaujami daugiau negu kokia kita profesija. Gydytojas gali giliau išvelgti į gyvenimą, jam yra atviros paslaptys, kurios neprieinamos kitų luomų autoriams; jie gali atskleisti tą gyvenimo dalį, kurios liesti negali arba nedrįsta kiti autoriai. Tokios knygos yra mielai skaitomos. Anglų literatūroje

labai populiarius *J. Cronin* rašė daugiausia mediciniškomis temomis. Amerikos gydytojai—literatai yra *W. Nolan* (*The making of a Surgeon*), *Maino* (*The Healing Hand*), *S. Cuttolo* (*Bellevue is my Home*), *H. Williams* (*The Healing Touch*) ir kiti.

Lietuvių literatūroje turime dr. P. Kalvaitytės—Karvelienės knygą „Gyvenimo vingiais“, dr. V. Tumenienės „Mano atsiminimai“. Abi knygos yra autobiografinės. Dr. K. Paprockaitės—Šimaitienės knygoje 35 skyriai, kurių tik du pirmieji yra autobiografinio pobūdžio. Visi kiti yra gydytojo darbo ir gyvenimo vinjetės. Scena, kuriame veiksmas vyksta, yra ligoninė tame žmonių katile — *New York'e*. Apsakymai vaizduoja plačią *New York'o*, kartu ir Amerikos gyvenimo skalę. Dr. Konstancijos veikėjai yra ligonys, gydytojai, gail. seselės, alkoholikai, narkomanai, kubiečiai ir lietuviai, vagys, sukčiai ir tylūs darbo herojai. Atmintyje ilgai pasilieka aprašomi epizodai, kaip čigonų taboras įsitaisto ligoninės kieme, beveik užvaldydami visą ligoninę, kaip leukemija sergantis vaikas sutinka mirtį, kaip amputuoti karo veteranai grįžta į gyvenimą. Į detektyvinį romaną panaši istorija, kaip ligoninėje sekamas narkotikų vagis. Autorė įvykius perleidžia per savo jausmų prizmę: jos gamtos aprašymai yra puikūs, veikėjai nejučiomis įgauna poetišką pobūdį. Stilius turi ir savo silpnąją pusę — visi veikėjai tampa lyg ir panašiais. Jaunas ir senas, orus gydytojas ir benamis valkata ima kalbėti tuo pačiu plasnojančiu stiliumi. Štai, kad ir šis pavyzdys iš apsakymo „Mano vardas Laura“: „Esu 19 metų amžiaus. Gyvenu mažame miestelyje, kur mėnulio šviesos apšviestas linksmai čiurlena upelis, kurio skaidriame vandenyje verkiantieji gluosniai plauna savo ilgas kasas. Kur vakarais, suglaudusi savo dailiai karpytus lapelius, mimoza sapnuoja. Kur magnolijų žiedais apsipylęs medis praevį vilioja. Kur pavasarį krauna lizdus bliūdžiai ir varnėnai. Kur genys, prispaudęs savo margą kūnelį prie senos obelies, snapu ją kalena. Kur iš paukštelių mažų gerklyčių čiu—čiu, čak-

—čak—čak, fiu skamba. Kur pelėda, pamačiusi mėnulį, demoniškai juokiasi. Kur biteles žiedų galvutėse nektarą renka. Kur vorai plonyčius šilkinius verpalus audžia. Ten gyvena mano tėvai ir draugai. Ten gyvenu ir aš.”

Taip rašo jauna prostitutė paskutiniame laiške prieš nusižudydama. Gal būt, tai autentiška, gyvenimas yra stebinančiai įvairus. Bet kai tuo pačiu rokokiniu stiliumi kalba ne tik jauna prostitutė bet ir mirštantis gydytojas ir pensinikas admirolas ir *Bowery* alkoholikas ir, svarbiausia, pati autorė, tada tikimybė sumažėja, realybę pakeičia poezija.

Neįtikima ir autorės pakartotini atsiliepimai apie vyrų “šovinizmą”. Autorė turėjo daug sunkumų 1949 metais ieškodama stažisto vietos. Su tokia problema teko ir man susipažinti, kai lydėdavau savo žmoną po *New York*'o ligonines tokios pat vietos ieškant. Sunkumų buvo, bet jų priežastis buvo ne vyrų šovinizmas, o ekonominiai išskaičiavimai. Visi internų ir rezidentų bendrabučiai bei tualetiniai kambariai buvo pritaikyti vienos lyties gyventojams. Ligoninės valdyba, priimdama moterį internę, turėjo ją apgyvendinti palatoje ir nurašyti į nuostolius dvi ar net keturias lovas. O truputį vėliau, kai gydytojai karo veteranai surado sau vietas ir išryškėjo gydytojų stygis, moterys gydytojos pasidarė reikalingos. Priešingai mūsų humanitaroms ir teisininkams,

visos mūsų gydytojos, jei norėjo, galėjo tęsti savo profesinį darbą. Vyrų šovinizmas atsirado daug vėliau ir jį iššaukė ne kas kitas, o fanatiškas feminizmas.

Tikiuosi, kad dr. Konstancijos knyga bus plačiai skaitoma. Ji bus visiems įdomi. Gydytojams ji bus sava, temos pažįstamos. Jei kuri apysaka atrodys per daug kasdieniška, ji bus įdomi gydytojo žmonai. Linkėčiau, kad ji būtų plačiai skaitoma mūsų jaunimo. Jaunuolis, lig šiol, gal būt skaitęs tik apie erdvės fantaziją bei harlekinų romantiką, šitoje knygoje ras tikrąjį gyvenimą, kartais šiurkštų bet ir gražų. Skaitydamas jis išmoks pažinti narkotikų spąstus, išmoks pažinti ir tą gėrį, kurį tik gydytojas kitiems gali suteikti. Gal būt ši knyga jam padės pasirinkti gyvenimo kelią, kaip *A. Munthe San Michelle* knyga kadaise man padėjo.

Knyga “Moteris su baltu chalatu” išleista autorės lėšomis, 1990 metais.

Spaudai paruošė ir iliustravo Paulius Jurkus.

Spaudos darbus atliko *Franciscan Press, Brooklyn, N. Y.*

Tiražas 500 egz., 494 psl. Knygoje 17 p. fotografijų. Kaina nepažymėta (Red.)

Kūdikių mirtingumo priežastys JAV

Dažniausia kūdikių mirties priežastis yra apsigimimai — 20, 5%; mažas gimusių svoris ir prieš laiką gimę ir gimę su kvėpavimo problemomis po — 17,7%; kūdikių staigios mirties sindromas (SIDS) — 13,6%; priešlaikinis gimdymas — 3,7%; hipoksija gimdymo metu — 2,5%; infekcinės ligos, (išskyrus plaučių uždegimą ir gripą), venerinės ligos ir AIDS — 2,4%; nenumatyti sužalojimai — 2,3%; placentos, membranų ir virkštelės komplikacijos — 2,1% ; plaučių uždegimas ir gripas — 1,7%

Vaistai Lietuvai

Šių metų sausio 26 d. lenkų oro linija LOT išskraidino skubiai reikalingų vaistų Lietuvai. Siuntą sudarė LKR Šalpa (Gyvybės Lietuvai), gavusi vaistus iš *World Medical Relief, Catholic Medical Mission Board, Squibb-Bristol Meyers, Providence* ligoninės ir Filadelfijos vaistų vėjaus komiteto. Vaistų susidarė viena tona 63 000 dol. vertės antibiotikų, analgetikų, chirurginių reikmenų ir tvarsliaivos. Vaistus atsiimti į Varšuvą atvyko Lietuvos CARITAS.

GAJA

ATEITININKŲ MEDIKŲ KORPORACIJA

LITHUANIAN CATHOLIC PHYSICIANS' ASSOCIATION

Dr. A. Žlioba gydo ligonius Nigerijoje.

Š. m. kovo 24 d., Verbų sekmadienį buvo tradicinis priešvėlykinis susirinkimas. Pamaldos. Šv. Mišias atnašavo kun. Viktoras Rimšelis. Po pamaldų buvome vaišinami skaniais pusryčiais. Po pusryčių dr. Aras Žlioba pasakojo savo įspūdžius Afrikoje, Nigerijoje, kur jis prieš metus praleido porą mėnesių gydymas vietinių gyventojų akių ligas. Žmonės gyvena labai skurdžiai ir primityviai.

Gydytojų labai mažai, ir tie tik miestuose. Mažesniuose gyventojų telkiniuose beveik nežinoma sveikatos apsauga. Mažai tuo rūpinasi vietinė valdžia. Nedidelių ligoninių ar ambulatorijų išlaikymu rūpinasi misijonieriai ar šiaip tarptautinės šalpos organizacijos. Neturtingiesiems gyvenimas nėra sunkus, nėra išsimaitinimo problemų — klimatas tropinis, pakankamai augalinių produktų, daržovių ir vaisių. Gyventojai tuo mažai ir tesirūpina. Gyvenimo patalpos didesnei gyventojų daliai labai primityvios ir nehygieniškos. Daug sveikatos problemų būtų galima išspręsti, jeigu gyventojai turėtų švarų geriamą vandenį. Daug parazitinių ligų. Krašte aukštas mirtingumas. Daug ir akių susirgimų, užtat dr. Aras ten gavo daug patyrimo, palyginant, per trumpą laiką. Ligoniai, jei išgali, gydytojui atsilygina "natūra" — dažniausiai vietiniais maisto produktais. Turėjo galimybės aplankyti ir kitas vietas. Paskaitą pailiustravo fotografijomis.

Paskaita buvo įdomi ir mums, čia dirbantiems gydytojams, vertinga išgirsti, kad dar daugelyje kraštų mes esame laukiami ir gydytojo pastangos vertinamos.

V. Š.

GAJOS tradicinis susirinkimas Verbų sekmadienį pusryčiuose Ateitininkų namuose, Lemonte.

GYDYTOJŲ KORPORACIJA „FRATERNITAS LITHUANICA — PATRIA“

Atkurkime studentų medikų korporaciją „Fraternitas Lituania“

Straipsnis Kauno Medicinos Akademijos dvisavaitiniame laikraštyje „Ave Vita“, rašytas dr. J. Gulbino, vidurinėsios kartos fraternitiečio.

Autorius trumpai nušviečia korp. F. L. tikslus ir ideologiją. Pamini korporacijos istoriją, kad korporacijos įkūrimui idėją davė dr. Jonas Basanavičius, korp. garbės narys. Įkūrėjai buvo Petrapilio karo medicinos akademijos studentai: V. Nagevičius, K. Oželis, V. Ingelevičius; pirmūnai: J. Blažys, P. Stančius, ir kiti. Fraternitiečiai daug prisidėjo Nepriklausomybės kovose ir Lietuvos atkūrimo.

Studentų medikų F. L. korporacija buvo skaitlinga Lietuvos universitete ir sparčiai augo. Turėjo savo būstinę ir biblioteką, sporto priemonių, baidares ir kitą inventorių. Sovietams Lietuvą okupavus, korporacija buvo uždaryta, turtas nusavintas, aktyvesnieji nariai įkalinami ar tremiami į Sibirą. Artėjant antrajai okupacijai, daugeliui korp. narių teko apeleisti tėvynę. Iš Korpos daugelis emigravo į JAV, Australiją, Kanadą, Argentiną ir kitur. Lietuvoje fraternitiečių liko labai nedaug, todėl norima atgaivinti jų veiklą, atkūriant FL korporaciją Kauno medicinos akademijoje ir Vilniaus universitete studentų tarpe.

Dr. J. Gulbinas, straipsnį baigdamas, pareiškia, kad „Atkuriant vieną iš seniausių akademinio jaunimo korporaciją, kviečiame gydomosios medicinos ir stomatologijos fakultetų jaunuosius kolegas įsijungti į fraternitiečių gretas“. Pagal fraternitiečių himno refrenas:

*„Fraternitas, humanitas tejungia mus tvirtai,
Žmonijai dirbt, Tėvynę kelt - mūsų darbo pamatai.“*

V. Tauras, MD

Senieji ir jaunieji fraternitiečiai atkuriamajame susirinkime, 1991 m. Kaune.

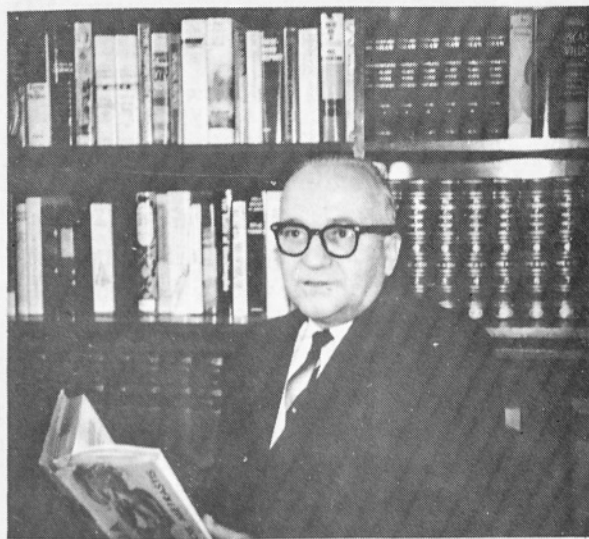
„Fraternitas Lituania“ atkurta

— rašo Kauno Medicinos akademijos studentas Silvijus Milašius. Aprašymas tilpo KMA laikraštyje „Ave Vita“, 1991 m. gegužės mėn. 27 dienos laidoje (Nr. 40). „FL“ atkurta 1991 m. gegužės 7-tąją dieną Studentų Atstovybės patalpose. Iškilme dalyvavo penki seniorai (dr. J. Gulbinas, rašytojas Vytautas Sirijos Gira, doc. Kostas Labanauskas, dr. Faustas Matiukas ir prof. J. Lelis) ir dešimt studentų. Dr. F. Matiukas apibūdino, koks turi būti korporacijos narys. Dr. J. Gulbinas supažindino su korporacijos struktūra ir organizacija. V. Sirijos Gira papasakojo apie korporacijos tradicijas. Doc. K. Labanauskas — apie korporantų praeities laimėjimus sporto srityje. Po to buvo vienbalsiai priimtas nutarimas atkurti gydytojų ir studentų medikų korporaciją „Fraternitas Lituania“.

Senieji korporantai pirmininku išsirinko dr. J. Gulbiną. Studentai išsirinko valdybą: pirmininku išrinktas Rytis Jurkėnas, sekretoriumi — Dainius Balčiūnas, pirmininko padėjėjais — Mindaugas Jievalta, Arūnas Lignugaris ir Silvijus Milašius.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Pranas J. Bagdas. (Bagdanavičius) MD, gimė 1912 m. birželio 5 d. Slavikuose, Šakių apskr., mirė 1991 m. kovo 21 dieną. Mokėsi Marijonų gimnazijoje Marijampolėje ir, ją baigęs, 1932 m. pradėjo studijuoti mediciną VD universitete, Kaune. Priklausė studentų ateitininkų korporacijai "Gaja". Studijas baigė ir gavo medicinos gydytojo diplomą. Dirbo asistentu VD universiteto Akių klinikoje Kaune, vėliau — asistentu chirurginėje klinikoje Vilniuje. 1944 m. susituokė su Janina Ramanauskaite ir pasitraukė į Švediją. 1947 m. atvyko į JAV, apsigyveno *Elizabeth, NJ*. Vėliau gyveno *Douglaston, NY*. Dirbo anesteziologu. Pasireiškė ir kaip dramaturgas. Pr. J. Naumiestiškio vardu 1965 m. išleido dramų knygą "Baisysis birželis". Priklausė ateitininkų medikų korporacijai "Gaja", *New York'o* Lietuvių gydytojų draugijai ir kitoms organizacijoms. Užaugino ir išmokslino sūnų Tomą. Prano Bagdo palaikai palaidoti Šv. Gertrūdos kapinėse, *Clark, NJ*.

Pranas J. Bagdas, MD

Elena Kalinauskaitė–Giedraitienė DDS, po sunkios ir ilgos vėžio ligos mirė 1991 m. kovo 27 d.. Palaidota lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse, Čikagoje. Augo ir mokėsi Biržuose,

Medicina Nr. 1 (77) 1991

Lietuvoje. Baigusi Biržų valstybinę gimnaziją, 1933 m. pradėjo odontologijos studijas VD universitete, Kaune. Priklausė studentų medikų ir odontologų korporacijai "Patria". Studijas baigė ir gavo dantų gydytojos diplomą.

Elena Giedraitienė, DDS

Vertėsi privačia praktika Kaune. Sukūrė šeimą su dr. Domu Giedraičiu. 1944 m. su šeima pasitraukė į Austriją, o vėliau gyveno Švabijoje. 1948 m. su šeima persikėlė į Kolumbiją, Pietų Amerikoje. Čia turėjo sėkmingą privačią dantų gydytojos praktiką. 1963 m. atvyko į JAV. Su šeima apsigyveno Elgin, Il. Vyriui dr. Domui Giedraičiui išėjus į pensiją, persikėlė gyventi į *Michiana Shores, Michigan City, IN*. Užaugino ir išmokslino dvi dukteris: Audronę ir Rūtą.

Anastazija Goeldnerienė–Žilytė MD, gimė 1903 m. gruodžio 21 d., Aukštaitijoje. Jaunystėje netekusi artimųjų, buvo globojama geradarijo Juozo Perekslio. 1936 metais baigė Kaune V.D. universiteto medicinos fakultetą. Sėkmingai dirbusi Kaune ir Panevėžyje, vėliau buvo paskirta Telšių apskrities gydytoja. Telšiuose sutiko savo būsimą gyvenimo draugą provizorių Antaną Goeldnerį ir 1940 m. su juo sukūrė šeimą. Pirmosios bolševikų okupacijos metu išvengė deportacijos emigruodami į Vokietiją. Ten, karo audroms praūžus, dirbo

Wiesbaden'e ir vėliau *Kassel'io UNRRA* tremtinių stovyklų ambulatorijose.

Emigravusi į JAV, apsigyveno *New York'e*, kur, išlaikiusi egzaminus praktikos teisėms, dirbo *Queens* ligoninėje skubiosios pagalbos skyriuje vedėjos pareigose iki išėjo į pensiją. *New York'e* įsijungė į lietuvišką kultūrinę ir politinę veiklą, dalyvaudama L. Bendruomenės, VLIK'o, ALT'o ir BALF'o junginiuose. Jos finansinę paramą stipriai juto L. Kultūros židinys, Kultūros ir Tautos fondai bei kitos lietuviškos organizacijos. Savo palikimo tvarkytojus testamentu įpareigojo sudaryti Antano ir Anastazijos vardo stipendijų fondą Kauno V. D. universitete mediciną studijuojančiam jaunuoliui. Pinigai bus pervedami, kai Lietuva atgaus pilną nepriklausomybę.

Antanas Goeldneris mirė nuo staigaus širdies smūgio 1964 m., atostogaudamas Tėvų Pranciškonų vasarvietėje Maine valstijoje.

Velionė mėgo keliauti: apkeliavo visus penkis kontinentus ir trejetą kartų aplankė Lietuvą.

A. Goldnerienė, MD

Mirė 1989 m. vasario 27 d., beveik 3 mėnesius sirgusi po sunkaus smegenų insulto. Palaidota *Cypres Hills* kapinėse.

Irena G. Krisčiūnaitė-Kaganiec MD, gimė 1925 m. Biržuose, Lietuvoje. Mirė 1990 metais gruodžio mėn. 28 d., sulaukusi 65 metų. 1950 m. baigė Westfalijos krašto universitetą Miunsteryje, Vokietijoje. Praktikos teisių egzaminus išlaikė 1952 m. Specializavosi vidaus ligose. Išlaikė vidaus ligų specialybės egzaminus 1961 m. Turėjo vidaus ligų prak-

tiką *Marquette Park'o* apylinkėje ir buvo asistentė—profesorė *Rush* medicinos mokykloje, Čikagoje. Gyveno *Evergreen Park*, Illinois. Mažai bendravo su lietuviais gydytojais.

I. Krikščiūnaitė-Kaganiac, MD

Antanas Kyras MD, 76 m. amžiaus, po ilgos ir sunkios ligos mirė 1991 m. balandžio 12 dieną. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse, Čikagoje.

Gimė 1914 m. rugpiučio 9 d. Gotainiuose, Ramygalos valsč. Mediciną jis studijavo VD universitete, Kaune. Studijas baigė ir gavo medicinos gydytojo diplomą 1943 metais. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir gyveno Tuebingene. Atvykęs į JAV, kurį laiką gyveno Čikagoje, išlaikęs egzaminus praktikos teisėms, įsikūrė *Elburn'e, Il.*, ir vertėsi privačia praktika. Prieš keletą metų susirgo ir buvo apgyvendintas šv. Šeimos viloje, Lemonte, Il., čia ir mirė.

Kazimieras Pautienis MD, mirė 1991 m. gegužės 3 dieną *Pompano Beach*, Floridoje. Gimė 1901 m. rugsėjo 21 d. Muriniškių km., Antašavo valsčiuje, Marijampolės apskr. Iš Marijampolės gimnazijos V—tos klasės stojo savanoriu ir, baigęs Karo mokyklos IV laidą, tarnavo 9 ir 10 pėstininkų pulke. Medicinos mokslus studijavo ir 1931 metais baigė VD universiteto medicinos fakultetą Kaune ir gavo medicinos gydytojo diplomą. Dirbo gydytoju Ukmergės ligoninėje. Nuo 1934 iki 1938 metų buvo VD universiteto chirurginės kli-

nikos asistentas. 1938-1940 m. Utenos apskrities ligoninės chirurgas. Sovietams okupavus Lietuvą, jis su šeima emigravo į Vokietiją. 1941 m. Karaliaučiaus universitete parašė disertacinį darbą apie *panaricium*. Vėliau dirbo chirurgu Rastenburgėje ir Tilžės ligoninėse. 1943 m. grįžo į Lietuvą ir, iki antros emigracijos 1944 m., buvo VD universiteto chirurginės klinikos chirurgu. Pasitraukęs į Vokietiją, dirbo ligoninėse chirurgu. 1947 m. atvyko į JAV, į Čikagą. Nuo 1950 metų gyveno ir vertėsi privačia gydytojo praktika Klevelande, OH. Išėjęs į pensiją, apsigyveno *Pompano Beach*, Floridoje. Dr. K. Pautienis buvo aktyvus Liet. Šaulių Sąjungos narys JAV. Užaugino ir išmokslino dukterį Birutę, PhD, sūnų inž. Algimantą ir sūnų Mindaugą, DDS.

K. Pautienis, MD, prie mikrofono LŠ Sąjungai minint Liet. Nepriklausomybės paskelbimą, FL.

Antanas Pustelninkas MD sulaukęs 79 metus amžiaus, mirė 1991 m. gegužės 7 d. Čikagoje, po diagnostinės operacijos.

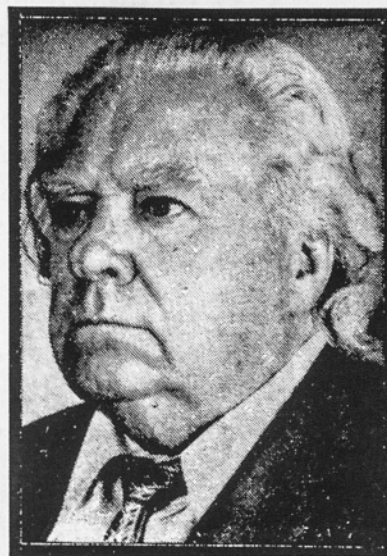
Dr. Antanas mediciną studijavo ir mokslus baigė Vokietijoje, Tuebingen'e 1958 m. Lietuvoje buvo karininkas. Lietuvos karo mokyklą baigęs 1933 m. Dr. Antanas atvyko su šeima į Čikagą. Buvo tik įpusėjęs medicinos studijas. Žmona Genovaitė dirbo, padėjo Antanui, kad jis galėtų grįžti į Vokietiją ir baigti studijas. Grįžęs iš Vokietijos, atliko vidaus ligų rezidentūrą Čikagos Mercy ligoninėje (1958-1960) ir vėliau vertėsi privačia praktika Čikagoje. 1962-1963 laikotarpyje buvo ILGD valdybos narys. Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų stu-

A. Pustelninkas, MD

dijuojant ir besikuriant išeivijoje, buvo visuomet nuotaikingas ir draugiškas, ligonių ir kolegų mėgiamas. Paskutiniaisiais keletą metų buvo ištiktas šeimos skaudžių nelaimių, dvasiniai nepalūžo — netikėtai mirė sūnus ir žmonos chroniška liga sunkėjo.

Jurgis Sadauskas MD, 90 m. amžiaus, mirė 1991 m. balandžio 13 d. Šv. Kryžiaus ligoninėje ir palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Čikagoje. Velionis gimė Pandėlio valsčiuje, Rokiškio apskrityje. Gimnaziją lankė Panevėžyje. Medicinos mokslus studijavo ir juos baigė VD universitete, Kaune ir gavo medicinos diplomą. Medicinos praktika vertėsi gimtinėje, Pandėlyje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Čikagoje. Dirbo gydytoju Veteranų administracijos ligoninėje.

Jurgis Sadauskas, MD

V. Vileišis, MD

Vilius Vileišis MD, 77 m. amžiaus, mirė 1991 m. gegužės 8 dieną Čikagoje. Pamaldos ir atsisveikinimas buvo gegužės 13 d. Lietuvių Evangelikų Reformatų bažnyčioje, Čikagoje. Velionis gimė ir augo Nausėdžių kaime, Vabalninko valsč., Biržų apsk. Baigęs Biržų gimnaziją, studijavo mediciną. Priklausė varpininkų korporacijai. Baigęs Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakultetą Kaune, gavo medicinos gydytojo diplomą. Dirbo Biržų apskrities ligoninėje ir turėjo medicinos praktikos kabinetą Biržuose. 1941 m. susituokė su far-

macininke Alfreda Stančikaite. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, vėliau, 1946 m. — į Švediją, kur dirbo sanatorijoje gydytoju. 1950 m. atvyko į JAV. Gyveno Čikagoje ir, išlaikęs valstybinius egzaminus, vertėsi privačia gydytojo praktika. Užaugino ir išmokslino dukterį med. dr. Ritą, kuri yra neonatologė Duke universitete, NC.

Dr. Alfredo Alekno, gyv. *San Francisco, CA* ir dr. Vito Alekno, gyv. *Walnut Creek, CA* motina a.a. Elena Aleknienė mirė 1991 m. Kalifornijoje. Palaidota Šv. Kazimiero kapinėse, Čikagoje šalia savo vyro a. a. dr. Antano Alekno (Aleknavičiaus).

Dr. Algimanto Čepulio, gyv. *Willoughby Hills, OH*, tėvas a.a. Liudvikas Čepulis mirė 1990 metais Lietuvoje.

Dr. Domo Giedraičio, gyvenančio *Michiana Shores, Michigan City, IN*, žmona a. a. Elena Kalinauskaitė-Giedraitienė mirė 1991 m. ko-vo 27 d. Palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Čikagoje.

Dr. Rimgaudo ir Vido Nemickų, gyv. *Riverside, IL*. tėvas a.a. Romualdas Nemickas mirė 1991 m. Palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje.

1991 m. aukojusių Lietuvos gydytojams paremti, atvykusių susipažinti su JAV medicina:

D. Bieliauskienė MD - OH	100
M. Budrienė FL	100
E. Cibas MA	100
V. Janušonis WI	50
A. Kisielius OH	50
V. Majauskas FL	100
S. Pautienis CA	200
P E Razma IL	10
V. Reklis CA	30
R. Šilėnas TX	200

Valdyba dėkoja aukojusiems. Kaip lėšos buvo ir bus panaudotos, bus pranešta suvažiavime. Valdyba tikisi sulaukti daugiau aukų. Prašančių paramos yra daug.

Čekius siųskite: Lituanistikos tyrimų ir studijų centrui, arba tiesiog LRSC (Lithuanian Research & Studies Center, Inc.), 5620 S. Claremont ave, Chicago, IL 60636

KRONIKA

• **1991 metų Amerikos Anesteziologų Sąjungos sąrašuose** yra 39 lietuviškos pavardės. Iš jų 22 turi specialybės diplomus, 7 gydytojai atlieka anesteziologijos rezidentūrą; 9 pensininkai. Ne visi anesteziologai priklauso *Am. Soc. of Anesthesiology*. Keletas gydytojų anesteziologų yra Kanadoje, Vokietijoje, Pietų Amerikoje ir net Australijoje.

• **Dr. Uršulė Anne Matulionytė**, atlikusi vidaus ligų rezidenciją *Pittsburgh* ligoninėje, priimta bendradarbe į *Dana-Farber Cancer* institutą. Dabar tobulinasi *Harvard* universiteto medicinos mokykloje.

• **Dr. Alvina Šabanienė-Wells**, mirusio vyro a. a. teisėjo Alfonso F. Wells atminimui, paaukojo Tautos Fondui 1000 dol.

• **Dr. Dainius Pūras**, vaikų psichiatras Lietuvoje, medicinos mokslų kandidatas, psichiatrijos dėstytojas Vilniaus Universitete, Lietuvos psichiatrų asociacijos pirmininkas, buvo atvykęs porai mėnesių į JAV. Jis dalyvavo XXII socialinės psichiatrijos kongrese, kuris vyko 1990 m. spalio 27–31 dienomis Vašingtone, DC. Jis rūpinosi, kad Lietuvos psichiatrų Asociacija būtų priimta į Pasaulio Psichiatrų Sąjungą. Kitu laiku lankėsi JAV universitetuose, specialiose vaikų mokyklose, prieglaudose, darželiuose.

• Lietuvoje, Kauno muzikiniame teatre, buvo paminėtas **Kauno klinikų (buv. VD universiteto klinikų) penkiasdešimtmetis**. Po II—jo Pasaulinio karo ir besikeičiančių okupacijų, 1945 m. Kauno klinikų vadovu buvo paskirtas jaunas gydytojas Petras Jašinskas, kuris dirbo ilgus dešimtmečius ir įdėjo daug pastangų klinikų veiklai gerinti. Klinikos buvo pavadintos jo vardu. Minėjimo metu vyr. gydytojas A. Vinkus, Lietuvos socialinės apsaugos ministro pavaduotojas, išryškino dr. P. Jašinsko nuopelnus.

• **Dr. Algimantas Kerpė** susituokė su **Linda Veleckyte** 1990 m. gruodžio 2 d. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Či-

Linda (Veleckytė) ir dr. Algimantas Kerpės

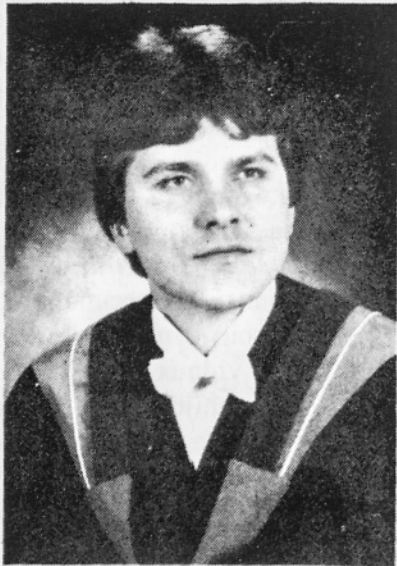
kagoje. Vestuvių vaišės buvo *Georgio's* viešbučio salėje, *Orland Park, Il.* Linda yra dr. Evaldo ir Česės Veleckijų, gyv. *Orland Park Il.*, duktė. Ji studijavo muziką smuiko klasėje Iliojaus universitete Urbanoje ir gavo bakalauro laipsnį. Magistro laipsnį gavo Bostono universitete. Groja *Illinois Philharmonic* orkestre. Domisi komerciniais mokslais ir siekia MBA laipsnio Iliojaus universitete. Dr. Algimantas yra vidaus ligų specialistas, a.a. Kazimiero ir Stefanijos Kerpių sūnus. Jis augo ir mokėsi Čikagoje. Medicinos mokslus studijavo ir baigė Iliojaus universitete. Vidaus ligų rezidentūrą atliko *Weiss Memorial* ligoninėje, Čikagoje. Dabar dirba *Dreyer Medical* klinikoje, *Aurora, Il.* Po vestuvinės kelionės Havajų salose, jaunavedžiai apsigyveno *Naperville, Il.*

• **A. K. Jucas MD, SC** beveik 4 metus pravedė programą WPNA (1490 AM) medicinos klausimais kiekvieną šeštadienį rytais, 7:00 iki 8:00 val. Radio programos populiarumas augo ir buvo siūloma praveisti programą kasdien. Tačiau nebuvo surasta pagalbos iš organizacijų, ir radijo laida tuom tarpu sustojo.

Dr. Jucas yra dermatologas ir kosmetikos chirurgas, paskirtas dermatologijos klinikos direktoriumi *St. Mary of Nazareth* ligoninėje, Čikagoje. Jo kabinetas yra *Marquette Park*'o apylinkėje.

• **Dr. Jūratė Kontvilaitė-Flanagan**, baigusi Tasmanijos universitetą, dirba švietimo departamento pradžios mokyklų gydytoja. Ji yra Australijos katalikų socialinio teisingumo tarybos narė.

• **Dr. Alėnas Pavilanis**, yra Rytinės Kanados paauglių medicinos draugijos pirmininkas — (*President Society for Adolescent Medicine — Eastern Canadian Chapter*). Jis taip pat yra *Assistant Professor, Family Medicine Department Hospital Notre-Dame, Montreal*. Š. m. gegužės mėn. 2 ir 3 d.d. Montrealyje buvo mokslinis suvažiavimas su plačios apimties klinicine programa. Kolegai Pavilanui teko pagrindiniai organizaciniai darbai.

Ramūnas J. F. Saplys MD

• **Dr. Ramūnas J. Saplys**, gyv. Toronte, Kanadoje, baigęs medicinos studijas 1982 m. Toronto universitete. Vienerius metus vertėsi privačia bendra praktika. Po to jis specializavosi kaulų chirurgijoje. 1990 m. lapkričio mėnesį išlaikė specialybės egzaminus. Dabar dirba Toronto *Western* ir *Queensway* ligoninėse Toronte, Ont. Yra vedęs ir augina dvi dukreles.

Anita ir Gedas Griniai

• **Dr. Gedas M. Grinis**, gyv. Hutchinson, Kansas susituokė su advokate Anita Volgyi 1990 m. liepos 28 d. *St. Michaels* bažnyčioje, Čikagoje. Dr. Gedas baigė urologijos rezidentūrą 1989 m. Illinois universiteto ligoninėse Čikagoje. Anita Grinienė baigė teisės mokslus 1987 m. Loyola universitete Čikagoje. Dabar ji dirba advokate *Gilliams & Hayes* firmoje Hutchinson, Ks. Dr. Gedas verčiasi privačia urologijos praktika Hutchinson klinikoje ir ligoninėje.

• **Dr. Nijolė Blauzdžiūnaitė**, stomatologė, atvykusi iš Lietuvos į Čikagą, iš savo kuklaus uždarbio paaukojo 100 dol. — Lietuvai pagelbėti — per "*Mercy Lift*", vaistams pirkti.

• **Dr. Juozas Kriaučiūnas**, gyv. Putname, CT., išrinktas ALKA naujos valdybos pirmininku, o dr. Alfonsas Stankaitis — valdybos nariu.

• **Dr. Petras Kisielius**, gyv. Cicero, Il., yra naujos Lietuvių Katalikų Spaudos draugijos valdybos pirmininkas, o dr. Antanas Razma — vicepirmininkas. Ši draugija yra "*Draugo*" dienraščio leidėja.

• **Dr. Sigitas Dumčius**, pediatras, kovo mėnesį buvo atvykęs į JAV. Kelionės tikslas

— susipažinti su medicinos diagnostiniais centrais, jų organizavimu, administravimu ir įrengimais. Lietuvoje veikianti "Caritas" organizacija planuoja Kaune įsteigti diagnostinį centrą. Dr. Dumčius Čikagoje tuo klausimu diskutavo su įvairių specialybių lietuvių gydytojų grupe.

• **Dr. Linas ir Rima Sidriai**, gyv. *Palos Heights, IL*. vasario 20 d. susilaukė septinto vaikučio, kurį pakrikštijo Ginto Viktoro vardais. Dabar augina keturias dukreles ir tris sūnelius.

• Montrealio ir apylinkės lietuvių kilmės gydytojai susibūrė įsteigdami **Kvebeko Lietuvių gydytojų draugiją**. Išsirinko valdybą: pirmininku — dr. A. Pavilanį, vicepirmininku — dr. J. Mališką, sekretore — dr. Ireną Danytę, išdinininku — A. Garfinkle ir mokslinių reikalų direktoriumi — dr. V. Pavilanį. (Plačiau aprašyta skyriuje — PLGS veikla). Turi devyniolika aktyvių narių.

• **Lietuvių Dantų gydytojų sąjungos** "cepelinų priešpiečiai" buvo suruošti 1991 m. kovo 10 d. Čikagos Lietuvių Tautiniuose namuose. Dalyvavo apie 150 žmonių. Lietuvių Dantų gydytojų sąjungai jau kelinti metai vadovauja dr. **Elena Repšienė**, gyv. *Oak Lawn, IL*.

• **Dr. Rimvydas Sidrys**, oftalmologas, keletos grožinių apysakų autorius, parašė apysaką, "Dienoraštis iš Vokietijos", kuri "Draug" dienraštis spausdino 5 savaites.

• **D-rai Daiva Bajorūnaitė ir William Griffo** kovo 18 d. JAV Atstovų rūmų *Longworth* pastate, *Washington, DC*, padarė pranešimą kongreso nariams apie kelionę į Lietuvą š. m. vasario mėnesio pabaigoje. Kaip žinome, jų kelionės tikslas buvo ištirti sveikatos apsaugos padėtį Lietuvoje.

Dr. Bajorūnaitė dirba *Sloan-Kettering Memorial* ligoninėje ir yra Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos "Gyvybės Lietuvai" komiteto narė. Dr. Griffo dirba *Cornell* universiteto medicinos mokykloje.

• **Dr. D. Bajorūnaitė** balandžio 17 d. JAV Kapitoliuje liudijo Atstovų rūmų finansų

skirstymo užsienio projektams komisijai apie Pabaltijo — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — sveikatos apsaugos padėtį. Ji komisijai įteikė 15 puslapių dokumentą, kuriame nužymėta kokioje padėtyje yra sveikatos reikalai ir prašė finansinės paramos.

• **D-rai Gediminas Balukas**, gyv. *Beverly Shores, IN*. ir **Antanas Razma**, gyv. *Joliet, IL*. išrinkti į Lietuvių Fondo tarybą. LF valdybos ir tarybos rinkimai įvyko 28-to visuotinio narių suvažiavimo metu, 1991 m. kovo 23 d. Jaunimo Centro patalpose, Čikagoje.

Trys "gajininkų" generacijos, iš k. D. Lapkus, D. Sadauskienė, P. Razutis, L. Baltrušaitienė, Razmai su dukrele ir Žliobai.

• **Ateitininkų gydytojų korporacijos "Gaja"** priešvėlykinis susikaupimas ir susirinkimas įvyko 1991 m. kovo 24 d. Ateitininkų namuose Lemonte, IL. Susirinkime, po valdybos pirmininko pranešimo, dr. **Aras Žlioba** kalbėjo apie savo profesinį patyrimą ir kelionę Afrikos Nigerijoje. Paskaitą jis puikiai pajvairino skaidrėmis. "Gajos" pirmininkas yra dr. Domas Lapkus.

• **Dr. Juozas Oleka**, Lietuvos sveikatos apsaugos ministras kovo mėnesį buvo atvykęs į JAV. Jis atvyko "*Lithuanian Mercy Lift*" kvietimu, tikslu sustiprinti medicininės ir humanitarinės pagalbos Lietuvai veiklą. Sostinėje Vašingtone jis turėjo progos susitikti su senatoriais, kongresmenais ir kai kuriais valdžios pareigūnais. Čikagoje ir Lemonte (kovo 15 ir 16 dienomis) lietuviškai visuomenei kalbėjo apie sveikatos problemas ir medicinos reikmenų nepriteklus.

Gajininkai susitiko Floridoje 1991 m. pradžioje. Iš k. V&V Tumasoniai, A&A Lipskiai, A. Lukas-Užupienė, A. Prunskienė ir K. Ambrozaitis.

Dr. J. Oleka, 45 m. amžiaus, gimė tremtinių šeimoje Krasnojarsko krašte. Mediciną studijavo ir mokslus baigė Vilniaus universitete. 1980 metais pradėjo dirbti chirurgo-traumatologu, vėliau specializavosi mikrochirurgijoje. 1988 m. susikūrus Sąjūdžiui, jis įsitraukė į jo veiklą, aktyviai dalyvavo Lietuvos Gydytojų sąjungos atkūrimo veikloje. Su žmona Aurelija augina tris vaikus.

• **Dr. Asta ir Dainius Vaidilos** susituokė 1990 m. lapkričio 24 d. *Pass-A-Grill Beach Community* bažnyčioje St. Petersburg, Fl. Asta E. Grinis, DDS turi privačią dantų gydytojos praktiką St. Petersburg, Fl. Dainius P. Vaidila yra Paramos banko direktorius Toronte,

Asta ir Dainius Vaidilos

Kanadoje ir dirba vice–prezidentu *Canada Life Investment Management LTD* firmoje Toronte.

• **Project Hope** sukvieta pabaltiečius kovo 19–20 dienomis į *Millwood, VA*, painformavimui, kad iš valdžios jie gavo lėšų medicininių reikmenų ir vaistų pergabenimui į Pabaltijo kraštus ir Ukrainą. Iš lietuvių pasitarime dalyvavo d–rai Daiva Bajorūnaitė ir Rimgaudas Nemickas. Be jų, — BALF'o atsovė M. Rudienė, Vyčių atstovas — Robertas Boris, iš LRŠ — Rasa Razgaitienė.

• **Dr. Rimgaudas Nemickas**, kardiologas, kovo 12 d. pasitiko atvykusį Lietuvos sveikatos apsaugos ministrą dr. J. Oleką ir su "*Mercy Lift*" palydovais aplankė *Loyola* universiteto medicinos centrą, *Maywood, IL*. Kovo 18 d. jis lydėjo ministerį į *American Medical Association* rūmus Čikagoje, o po to, priešpiečių metu susitiko su Ilinojaus universiteto Čikagos *Public Health* mokyklos dekanu prof. *J. Brady*, dr. *K. Croke* bei kitais fakulteto nariais, ir tarėsi dėl studentų pasikeitimo programos. Be "*Mercy Lift*" atstovų, dalyvavo d–rai A. Vanagūnas, N. Reimeikienė ir V. Šaulys.

• **Dr. Marija Arštikaitytė–Uleckienė**, pediatrikos oftalmologė Toronto "*Sick Children Hospital*", kovo 6, 1991 m. buvo Toronto miesto tarybos pagerbta už nuopelnus visuomenei, įteikiant "*City of Toronto Award of Merit*". Kiekvienais metais, Toronto miesto taryba, minėdama Toronto miesto įkūrimo dieną, išrenka ir pagerbia kuo nors pasižymėjusius asmenis ar organizacijas. Šįmet buvo išrinkti 9 miesto gyventojai ir jų tarpe dr. Uleckienė.

Dr. Uleckienė gimė ir augo Lietuvoje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Mediciną studijavo Insbroke, Austrijoje ir pusantrų metų Paryžiuje studijavo biochemiją. Atvykusi į Kanadą, specializavosi akių ligose. Toronte praktika verčiasi pediatriinėje oftalmologijoje ir dėsto oftalmologiją Toronto universitete. Kolegė Uleckienė nepailstanti kalnų slidinėtoja. Kasmet dalyvauja LAMA žiemos seminaruose, aktyvi programose su paskaitomis ir nuoširdi "*Medicinos*" žurnalo bendradarbė. *Sveikiname su žymeniu ir linkime daug kūrybingų metų!*

Dr. Juozas Makštutis po 35 metų sėkmingos praktikos draugų tarpe pradeda pensininko karjerą.

• **Dr. Vytautas Jekeličius**, atvyko iš Lietuvos kovo mėnesį. Vilniuje numatyta steigti katalikišką ligoninę (buv. šv. Jokūbo ligoninę). Jis vienas iš steigimo komiteto narių. Čikagoje jį globojo dr. Linas Sidrys.

• **Dr. Vilija Kerelytė**, chiropraktikė, vadovauja Lietuvių Moterų Federacijos Čikagos klubui. Balandžio 13–14 dienomis ji dalyvavo *New York'e* visuotiniame LMKF suvažiavime.

• **D-rai Dalia (Garūnaitė) ir Linas Sadauskai**, gyv. *Wheaton, Il.*, susilaukė pirm gimio sūnelio Viktoro Jono. Dr. Dalios tėvai d-rai Ona ir Albinas Garūnai džiaugiasi anūku. Dr. Albinas sveiksta po klubo sąnario operacijos.

• **Dr. Antanas Razma**, gyv. *Joliet, Il.*, JAV Liet. Bendruomenės valdybos pirmininkas, parašė laišką prezidentui Bush'ui laišką — pageidavimus Lietuvos klausimu. Laišką sekr. Edward J. Derwinski perdavė prezidentui.

• **Dr. Algis Paulius**, ortopedas, gyv. *Elgin, Il.*, atostogaudamas Lietuvoje, du kartus operavo dr. K. Kripaitį Kaune. Po operacijų dr. Kripaitis dėkodamas rašė, kad “dabar aš tapau normaliu žmogumi, taip ir būčiau likęs invalidu”.

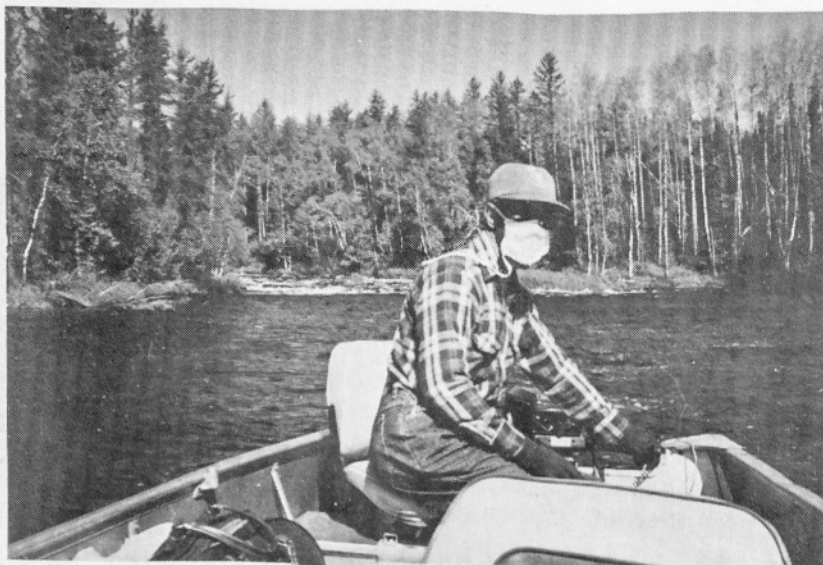
• **Dr. Vitolis Laumakys**, Kėdainių poliklinikos chirurgas–stomatologas, Kėdainių apskrities savivaldybės narys, kultūros ir švietimo komisijos vicepirmininkas, lankėsi Kanadoje. Lietuvių namuose, Toronte gegužės 1 dieną jis skaitė paskaitą — “Sąjūdis, atgimimas ir lietuviškas kaimas”.

• **Siamo dvynukės Vilija ir Vitalija**, kaip rašo dr. Č. Vaičys, dabar gydomos *Dallas, Texas*. Vilijai gegužės 17 d. buvo padaryta veido ir kaukolės rekonstrukcinė operacija. Pooperacinė eiga palanki. Mergaitė jaučiasi puikiai, jau vaikščioja. Tą pačią dieną Vitalijai buvo implantuoti du poodiniai *ekspanderiai*, kurie tempia odą, kad būtų galima be sunkumų po rekonstrukcinės operacijos kaukolę apdengti. Pagrindinė operacija numatyta birželio mėnesio pabaigoje. Dr. Vaičys pažadėjo atsiųsti platesnį operacijų aprašymą sekančiam “Medicinos” numeriui.

• **Dr. Kazys Ambrozaitis** savo kolegų bendradarbių — amerikiečių, metodistų ligoninių radiologų, buvo pagerbtas Čikagoje, Fairmont viešbutyje š. m. gegužės 11 d. Pagerbime dalyvavo apie 300 asmenų — gydytojų, ligoninių administratorių, tarybų direktorių ir kt. Dr. Ambrozaičiui įteikė specialų atžymėjimą už 33 metų profesinę veiklą. Jis buvo metodistų Indianos Šiaurės—vakarų ligoninių radiologijos direktoriumi. Jo pastangomis buvo suorganizuota radiologų korporacija. Jis buvo išrinktas ligoninės gydytojų prezidentu, buvo Indianos universiteto patarėjų tarybos nariu. Dr. Ambrozaitis ruošiasi pensijos luomui, nors visiškai iš profesinio darbo ir lietuviškos veiklos dar nemano pasitraukti. Jo visuomeninė veikla gerai žinoma. “Medicinos” redakcija tikisi, kad kol. Ambrozaitis galės daugiau laiko skirti žurnalo redagavimui.

Dailininkės I. Vaitkienės tapybos parodoje Steamboat, CO — LAMA seminaro metu. Iš k. K. Ambrozaitis, dail. I. Vaitkienė, M. Ambrozaitienė ir V.&V. Majauskai.

Pensininkas dr. Jonas Salna dar ir dabar, žuvaudamas Kanadoje, tebevartoja chirurginę maskę.

Dr. Urba saugus dr. Kauno sargyboje R. Mikelionis neatpažįsta R. Karkos

Iš deš. E. Birgiolas, R. Karka, R. Lukoševičiūtė, ir S. Bobelytė su pramogine programa Steamboat kalnuose.

Urologas Bobelis bando įtikinti anesteziologą Prunskį, kad nevėlu įsijungti į VLIK'o veiklą.

LAMA seminare dalyvavo Persų įlankos "Sadamo šalininkai" — tostas už pergale!

Gėrimai stipresni po elnio ragais...

1992 METŲ LAMA SEMINARAS

įvyks

AUSTRIJOJE,
St. ANTON SLIDINĖJIMO REZORTE
KOVO 13 iki 21 d.

St. Anton yra
45 min. kelio nuo Zuericho, Šveicarijoje
ir apie valandą kelio nuo Muencheno

smulkesnes informacijas gausite iš
Birutės Zalatorienės

Travel Advisers, Inc.,
1515 North Harlem Ave, Suite 110
Oak Park, IL. 60302.
Tel. 708/524-2244

MEDICINA
3038 W. 59th St.
Chicago, IL 60629

